

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Szubotica, KEDD 1925 augusztus 11.

214. szám

Megjelenik minden reggel, ünnepek után és hétfőn délelőtt

Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. Szerkesztőség 5-10.

Előfizetési ár negyedévre 135 din.

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia Foncière-palota)

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Lalbach-palota)

Palánka

A vasárnap megnyílt palánkai kiállításnak két eseménye van.

Az egyik: a vajdasági svábság manifesztációja. A Vajdaság német iparosai nem szónokolnak, nem politizálnak most, nem árasztják el az országot röpiratokkal és memorandumokkal, nem panaszkodnak és nem jajveszékelnék: *a németek megmutatják, hogy mit tudnak.* A németek azt mondják, ez is politika, de mi azt mondjuk: *ez a legjobb politika.* Ez a legjobb politika, mert azt dokumentálja, hogy mit tudnak a német iparosok, mit tud produkálni a németesség szorgalma, hozzáértése s az a legtermékenyebb, legáldottabb hűség, mely őket a kalapáchoz, az esztergapadhoz, a munkaszalhoz köti. Ez a politika azt igazolja, hogy milyen hasznos népe, milyen értékes gazdasági tényezője, milyen eléggé megbecsülhetetlen államfenntartó eleme az országnak a vajdasági németesség. A németek a maguk gazdasági, kulturális és politikai törekvésük számára a munkának és szorgalomnak halhatatlanul meggyőző propaganda eszközeit választották. A palánkai kiállítás megmutatja, hogy milyen békésen férnek meg egymás mellett a *remek*, tekintet nélkül arra, hogy készítjük milyen nyelven beszél.

A másik esemény, a kereskedelemügyi miniszter beszéde éppen azt követeli, hogy amilyen békességben megférnek egymás mellett a vajdasági iparosok alkotásai, éppen olyan békében éljenek egymás mellett a munkások és termelők is. A miniszter beszéde nagy ígéret arra, hogy az államhatalom kezelői *nem fogják zavarni a Vajdaság népének természetes, veleszületett békéjét.* Sokszor épült fel már hatalmi érdek azokon a taktikai cselvetéseken, melyeknek — válogatatlan eszközökkel — tömegek egymás elleni izgatása volt a célja. A palánkai kiállítás a békés munka eredményességének demonstrációja és azok, akik a békés munkát választották segítő társul és harcosul, megnyerték az első ütközetet. A kormánynak az a célja — hirdette a palánkai kiállításon a kereskedelemügyi miniszter — hogy az állam minden polgárának biztosítsa jogait és szabadságát, tekintet nélkül arra, hogy milyen politikai csoportokhoz tartozik, vagy hogy nemzetiségi kisebbség tagja-e s hogy mindenkit egyformán segítsen gazdasági és kulturális fejlődésében.

A figyelmes olvasónak feltűnhetik az, hogy az új kormány megalakulása óta milyen sűrűn hangzik nyilatkozat az új kor-

mánypolitika képviselői részéről arról a jogegyenlőségről, arról az állampolgári szabadságról, amelyet az új rezsim meg akar valósítani. Sokkal fiatalabb az új kormány, semhogy kételkedni szabadna ezeknek a kijelentéseknek őszinteségében. Ezek az egyértelmű és sűrűn elhangzó kijelentések azonban annak bizonyítására mindenestre alkalmasak, hogy milyen sok még a betöltetlen feladat, az el nem végzett munka a polgári egyenlőségnek és polgári szabadságnak az alkotmány által birtokba vett területein. Azok, akik szüntelenül hirdetik, hogy meg fogják valósítani a polgári egyenlőséget, pártállásra és nemzetiségre való tekintet nélkül, éppen olyan szüntelenül állítják és bizonyítják azt is, hogy nálunk eddig a polgári szabadságnak s a polgári jogok teljességének nemcsak az alkotmány s az alattvalói hűség

volt a forrása és mértéke, hanem az uralmon lévő párthoz s az államot alkotó nemzethez való tartozás is. Akik azt hirdetik, hogy egyenlővé teszik az állampolgári jogokat minden állampolgár számára, azok beismerik azt, hogy eddig nem volt egyenlő ez a jog. S ez a beismerés súlyosabb kötelezettséget jelent a jövőre nézve, mint maga a program. Mert eddig azt mondták — hogy jóhiszeműen-e, vagy nem, ez más kérdés — hogy a polgári egyenlőség és szabadság már teljes, tehát ezen a téren nincs más teendő. Most azonban azt hirdetik, hogy meg kell valósítani végre a polgári demokráciának ezeket az alapvető követeléseit. S ha egyszer belátják, hogy nincs még egyenlőség, erkölcsileg és politikailag egyként lehetetlen kitérni a nagymérvű mulasztások sürgős és tökéletes helyrehozása elől.

Támadják Radics Istvánt

a Bácsmegyei Naplóban megjelent nyilatkozatáért

A Pribicevics-sajtó szerint a radikálisok tiltakoznak a Radics-párt vajdasági aspirációi ellen — Elkészült az egyenes-adó egységesítéséről szóló törvényjavaslat

Beogradból jelentik: A pénzügyminisztériumban most készült el az egyenes-adók egységesítéséről szóló törvényjavaslat, amely különösen a speciális adónemekkel agyonsanyargatott Vajdaságra nézve bír rendkívül nagy fontossággal. A javaslaton most végzik az utolsó technikai simításokat, azután a pénzügyminiszter nézi át még egyszer a javaslatot és betervezi azt a minisztertanács elé.

A javaslat kidolgozásánál első sorban afelett kellett döntenie, hogy milyen rendszert fogadjanak el a javaslat alapjául: *a fejadó rendszert*, vagyis a német rendszert, amely kizárólag az egyes adóalanyok személyi jövedelmét veszi alapul, vagy *a vegyes rendszert*, amelyen a magyar és a szerb adózási rendszer is volt és amely a reális és az egyes személyi jövedelmek megadóztatásán kombinatív módon épül fel. A bizottság ez utóbbi rendszer mellett döntött és így az új *egységes adótörvény vegyes rendszerű lesz.*

Politikai körökben az a kívánság merült fel, hogy ezt a *sürgős törvényt még az ősz folyamán tárgyalja le a parlament.* A javaslatot előbb a pénzügyi bizottság, mint szakbizottság és a törvényhozó bizottság, mint az egységesítő törvények tárgyalására hivatott bizottság fogja letárgyalni és azután kerül csak a parlament

elő. Ezért Radonics Jovan dr., a pénzügyi bizottság elnöke azt az eszmét vetette fel, hogy *a két bizottság együttes ülésen tárgyalja le a javaslatot.* A két bizottságnak összesen hetvenkét tagja van és így valóságos kis parlamentet alkotna. Igaz ugyan, hogy a házszabályok a parlamenti bizottságok ilyen összevonását nem ismerik, Radonics dr. azonban mégis reméli, hogy sikerül módot találni e praktikus javaslat keresztülvitelére.

Komplikációk Krajacs nyilatkozata miatt

Krajacs dr. kereskedelemügyi miniszternek a neptuni egyezmény ügyében tett igen éles nyilatkozata, — amelyről már megemlékeztünk, — meglehetősen nagy felűnést keltett politikai körökben. Teljesen szokatlan ugyanis, hogy a kormány egyik tagja ilyen hangon nyilatkozzék a kormány által megkötött nemzetközi szerződésről, amely még a parlament elé kerül ratifikálás végett. Tekintettel arra, hogy az olaszokkal folyó tárgyalásokat Nincses külügyminiszter irányítja, a támadás éle, általános felfogás szerint, ellene irányul. Hogy milyen következményei lesznek ennek az aiférnek, az most még beláthatatlan. Maga Krajacs nyomban hangsúlyozta, hogy miután ezt a szerződést még az előző kormány idejében kötötték, álláspontjából semmiféle konzekvenciákat nem vonhat le, annál kevésbé, mert az ügy amugyis a parlament elé kerül. Krajacsnak e fentartással tett kije-

lentéséből arra következtetnek, hogy a Radics-párt többi miniszterei nem azonosítják magukat az ő felfogásával ebben a kérdésben.

A politikai közvélemény egyébként nem igen tud állást foglalni a szerződés ügyében, miután a neptuni egyezmény tartalmát még nem hozták nyilvánosságra és azt a kormány tagjain kívül más nem is ismeri. Az incidens előreláthatóan arra fogja készíteni Nincses külügyminisztert, hogy az egyezmény főbb részleteit publikálja, hogy így módot adjon a politikai közvéleménynek az állásfoglalásra. Nincses külügyminiszter kedden fog Blédből visszaérkezni Beogradba, amikor kétségtelenül alkalmat fog keresni arra, hogy a kereskedelmi miniszter nyilatkozatával kapcsolatban a szerződés ügyében saját álláspontját megismertesse.

Teljes minisztertanácsot tartanak kedden

A kormány tagjainak nagy része hétfőn visszatért Beogradba. Így visszaérkeztek Maks movics belügyminiszter, Srskiacs törvényegységesítő, Krajacs kereskedelmi, Miletics Szlavkó egészségügyi és Miletics Koszta földmívelésügyi miniszterek. A kormány többi tagjainak megérkezését keddre várják és így lehetővé válik, hogy kedden délután négy órakor *teljes minisztertanácsot* tartsanak a kormány, amelyre a meghívók már szét is mentek. A zagrebi főispán utasítást kapott, hogy a Zagrebben tartózkodó Radics-párti miniszterekkel közölje a keddi délutáni minisztertanácsra való meghívást.

A kormánynak ezt a tanácskozását politikai körökben igen nagy érdeklődéssel várják, mert ezen néhány olyan kérdés kerül megbeszélésre, amelyekben a kormány radikális és Radics-párti tagjainak felfogása közt ellentétek vannak. Az első ilyen kérdés a *neptuni szerződés ügye.* Ezenkívül vitás a *katonai amnesztia kérdése is.* A fegyelmi büntetésekkel sújtott katonák megkegyelmezését a horvát miniszterek indítványozták, ami azonban a kormány radikális párti tagjainál nem talált kedvező hatásra. Hír szerint Trifunovics Dusan hadügyminiszter is hevesen ellenzi az amnesztiát és vasárnap Bledbe történt elutasítását is ezzel a kérdéssel hozzák összefüggésbe. Ugyancsak megbeszélésre fog kerülni a keddi minisztertanácsban az államtitkárok kinevezésének kérdése, valamint a kormány nyári munkaprogramja is.

Mint Zagrebból jelentik, a Pribicevics-párti Rijecs hétfő esti száma is *hosszasan foglalkozik Radicsnak a Bácsmegyei Naplóban megjelent nyilatkozatával.* A lap szószerint leközi a nyilatkozatot és azt írja, hogy Radics valószínű-

leg cédolni lesz kénytelen a nyilatkozatot, mert az rendkívül kompromittáló rá nézve. A Rijecs ezután így folytatja:

— Radics, ime, nemzetiségi kisebbséggé degradálta a horvátokat, bár a Dom váltig hangoztatja, hogy a szerbek és horvátok mint egyenrangú tényezők kötötték meg az egyezményt, most pedig kénytelen lesz visszahívni a horvátokon esett sérelmet, mert ez a sértés oly elviselhetetlenül bűna, hogy az vitán felül áll. Sokkal érdekesebb azonban a nyilatkozatban, hogy Radics ismét közeledik a magyarokhoz és németekhez. Ez betolakodás a tisztán radikális érdekszférába, amiről külön intézkedik az egyezmény. Emlékszünk meg rá, hogy Radics a választás előtt különös kiáltványt intézett a magyarokhoz és németekhez, amelyben égis magasztalta erejüket, öntudatukat, becsületüket és önállóságra való jogukat legalább is az autonóm Vajdaság keretén belül. Akkor ezt úgy magyarázták, hogy Radics északról el akarja szigetelni Szerbiát, amivel egyidejűleg kontaktust tartott fenn a macedón szövetséggel és azt ígérte, hogy Boszniát és Montenegrót meghódítva teljesen bekeríti Szerbiát és azután oda is betör. Mintha ez a régi terve most sem hagyná nyugodni és megint a magyarok és németek körül leskelődik. Azt ígéri nekik, hogy visszafogadja őket és állami szolgálatba és a hivatalokban érvényt szerez nyelviüknek, az őszre pedig expedíciót hirdet Szabotcára. Azt hisszük, — írja a Rijecs, — hogy a radikálisok nemsokára tudomására fogják adni Radicsnak, hogy felesleges a Vajdaságban és hogy viselkedik szerényebben. Az egyezmény előírja Radics számára azokat a határokat, amelyeken belül mozoghat és vége a R. R. kormánynak, ha túllépi azokat. A radikálisok amúgy is nagyon feltételek a Vajdaságra. Nem népszerű dolog tehát és veszedelmes az ő érdekszférájukban kacérkodni a németekkel és magyarokkal, bár a radikálisoknak egyébként nincs kifogásuk az ellen, ha Radics nemzeti kisebbségnek minősíti a horvátokat.

A két kormánypárt közötti viszony a függő, rendezetlen kérdések ellenére is zavartalanul kedvezőnek mondható. Radics nyilatkozatai sem zavarták meg az összhangot, annál is inkább, mert Radics mindegyik nyilatkozatánál volt annyira óvatos, hogy szavait mindenki tetszés szerint magyarázhatja és most senkinek sem áll érdekében, hogy ezekből a megegyezés felborítására tőkét kovácsoljon.

Radics Istvánnak a Bácsme gyei Napló számára tett szombaton megjelent nyilatkozata Beogradban általános feltűnést keltett. A tekintélyesebb beogradi lapok vasárnapi számaikban részletes kivonatokat közölnek ebből a nyilatkozatból és különböző kommentárokat fűznek Radics szavaihoz. Ezek a kommentárok nem éppen kedvezőek Radics számára, mert a szerb sajtó nem látja szívesen Radicsnak a nemzetiségekkel rokonszenvező nyilatkozatait. Így a Vreme hétfői estilapjában Radics nyilatkozatával kapcsolatban a következőket írja:

— A nyilatkozatok a beogradi politikai körökben nem tettek kedvező benyomást; különösen pedig a horvát parasztpárt vezérének a nemzetiségi kisebbségek kérdésében elfoglalt álláspontját nem látják szívesen. Radics Ist-

ván nyilatkozataiból és beszédeiből bizonyos körök azt a kívánságot olvassák ki, hogy Radics ismét választásokat akar provokálni, mint azt a Davidovics-kormány idejében is tette és azt akarja, hogy az akkori események újból ismétlődjenek meg.

A király perui kitüntetése

A perui köztársaság elnöke az ország százéves fennállása alkalmából a jubileumi ünnepek kapcsán a naprend nagykeresztjét adományozta Alekszander királynak a gyémántokkal.

A naprend elsőosztályu keresztjével tüntette ki a perui köztársaság elnöke Pasics Nikola miniszterelnököt, Nincsic Momcsiló dr. külügyminisztert, Markovics Jován külügyminiszterhelyettest, továbbá Grizogono argentinai követet, aki az SHS királyságot a jubileumi ünnepeken képviselte. A naprend másodosztályával tüntették ki Novakovics Milánt, a beogradi külügyminiszter-

rium jegyzőkönyvi osztályának főnökét.

A határmegállapító bizottságok munkája

Markovics Jován külügyminiszterhelyettes hétfőn délelőtt fogadta a határrendező-bizottságok vezetőit, akik részletes jelentést tettek a határrendezési munkálatok állásáról.

A jugoszláv-román határvonal megállapítása már teljesen befejeződött.

Az olasz-jugoszláv határ megállapításán két bizottság működik, az egyik a susáki határ mentén, a másik a Piumétól északra fekvő határrészeket dolgozik. Az ovéniai olasz határ kijelölése már megtörtént. A susáki szektoron is elkezdtek már a technikai munkálatokat, de csak akkor lesz a határkiigazítás teljesen befejezhető, ha a recsinai hid kérdése megoldást nyer. A Piumétól északra eső határvonal kijelölése megtörtént.

Felrobbantották a legnagyobb bolgár municióraktárt

Kétszáz ház leégett és tizenöt katona meghalt

Caribródból jelentik: Lovecben szombaton éjjel eddig még ismeretlen tettesek felrobbantották a bolgár hadsereg legnagyobb munició- és fegyverraktárát. A raktárban felhalmozott puskapor és dinamit két órán keresztül folytonosan explodált. A detonáció oly erős volt, hogy nemcsak a közelben levő házak falai repedeztek meg, hanem a körülbelül egy kilométer távolságban fekvő régi városháza épülete is összeomlott.

A robbanás óriási pánikot idézett

elő és a lakosság a mezőre menekült a tűz elől, amely több mint kétszáz házra dtharapódzott. A kormány több ezred katonaságot vezényelt ki Lovecbe a tűz lokalizálására, amely azonban még mindig terjed. Az áldozatok száma előreláthatólag nagy; eddig tizenöt katona holttestét húzták ki a romok alól és több mint negyven sebesült jelentkezett orvosi segélyért. A robbanás okát még nem tudták megállapítani, de valószínű, hogy kommunisták követték el a merényletet.

A palánkai kiállítás sikere

Kétezer látogató az első napon

A bácskapalánkai kiállításról, amelynek megnyitására már megemlékeztünk, kiküldött tudósítónk a következő részleteket jelenti:

A kiállítás a sztaripalánkai polgári iskola valamennyi tantermét, lépcsőit, folyosóit, tágas udvarát foglalja le olyannyira, hogy egy talpalattnyi hely sem maradt szabadon. A kiállításon két novisadi kiállító: Bernold Szilveszter redőnygyáros és Mojszovics csokoládégyáron kívül csupa palánkai iparos és kereskedő vesz részt, szám szerint száznegyvenen. A rendezőség Dimitrijevic Sándor dr. elnök, Tapavica Emil és Cserevny Gyula alelnökök és Wortner Károly, a kiállítás kezdeményezője, igazgatója, Hegyi Miklós és idős Kühn Ferenc helyettes-igazgatók és Pflug Iván jegyző tevékenykednek.

A kiállítás tizennégy tanteremben és az épület egyéb helyiségeiben van elhelyezve. 140 kiállító 53 szakmát képvisel. Viselt.

Az 1. számú teremben Odeschalci herceg iloki uradalmának gazdag vadászszákmánya van elhelyezve. Ugyanabban a teremben látható a Palánka multjára vonatkozó történelmi kiállítás is.

A 2. számú teremben csipkeminták, palánkai nők gyönyörű kézimunkái, batikolásai, gobellnei és sajtókészítési szőnyegei, a 3-ik számú teremben a palánkai villamosági és üvegipar cikkei, a 4-ik számú teremben az ipari festészet, a szövő- és köteleipar, az 5-ik számú teremben a palánkai cipészek és bőrparosok készítményei, a 6-ik teremben sportcikkék és textilgyártmányok, — csupa Palánkán készült cikkek sorakoznak.

A 7-ik számú teremben a szücs- és szőrmeárúk, a gyertyakészítmények, a 8-ik számú teremben vas-, lakatos-, bádogosárúk, aranyműves készítmények, kések, kendergyárak termékei, orvosi műszerek vannak elhelyezve.

A földszinti folyosókon a szerb háziipari cikkeket, csillimeket, szőnyegeket állították ki. A lépcsőház két oldalán palánkai készítményű cementlapok, műkövek, kályhák láthatók.

Az emeleten levő 9. számú teremben asztalos-, esztergályos-, kosárfonó gyártmányok és sajtókészítési butorok vannak. A 10. számú teremben női divatcikkék, toalettek, babák, művirágok, női kalapok. A 11. számú teremben a palánkai fejlett férfiszabó-ipar sikerült kiállítása tekinthető meg. A 12. számú teremben Eisenhut Ferenc, a palánkai származású, korán elhunyt nagyírű festő képei, vázlatai és reprodukciói nyertek elhelyezést. Eisenhut Ferenc helyi mecénások jóvoltából Münchenbe került, ahol a kiváló festők sorába küzdötte fel magát. Különös elismeréssel festett keleti motívumú képeket. Hosszabb ideig élt a Kaukázusban és a távol Keleten. »Zentai csata« című képe a szombori megyeház dísztermét, »Güllüba halála« a budapesti királyi várpalota tróntermét díszíti, egyik pompás festménye: Kaukázusi népiünnepély a terem egyik egész falát díszíti. Ugyanabban a teremben régiségek vannak felhalmozva: eredeti XVI. Lajos korabeli butorok, perzsaszőnyegek.

A 13. szobában a palánkai kereskedők — rövid-, textil- és droguakereskedők — cikkei láthatók. A 14. szobában speciális palánkai gyártmányok: kegyeszerek, ró-

zsafüzérek, szentképek, templomi kellékek — amilyeneket Jugoszláviában csak Palánkán készítenek — tekinthetők meg. Ugyanitt kapott helyet a könyvnyomda, a könyvkötészet, iparművészeti cikkek és itt vannak Bahmer Ottó igen szép kézfáragványai is.

Az udvaron felállított bódékban sarkóveket, asztalos-, kádár-, rézműves-, tégl- és műkőcikkeket állítottak ki.

Krajaec dr. kereskedelmi miniszter a megnyitó ünnepség után megtekintette a kiállítást, végig járta a termeket és a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott a palánkaiak meglepően fejlett iparáról.

Vasárnap délelben százötven terítékes bankett volt a miniszter tiszteletére. Az első felköszöntőt dr. Dimitrijevic Sándor elnök mondta a királyi párra.

Dr. Kvatic palánkai járásorvos dr. Krajaec minisztert köszöntötte fel és üdvözölte a radikális—Radics-féle megegyezést. Dr. Koszics Mikó nagy tetszéssel fogadott németnyelvű beszédben tárta fel a vajdasági gazdasági élet sérelmeit: a közlekedési eszközök rossz-ságát, az adómizériákat. Dr. Krajaec beszédében sajnálatát fejezte ki, hogy nem jött el a pénzügyminiszter is, de megígérte, hogy hazaérkezve be fog számolni a kormány többi tagjainak, sőt a királynak is a palánkai kiállítás kitünős sikeréről.

A miniszter délután négy órakor autót Noviszadra utazott és a félhat óras gyorsvonattal Beogradba visszatért.

Vasárnap este a Kaszinó kerthelyiségeiben kitünően sikerült hangverseny volt, amelyet reggelig tartó tánc követte.

Veszedelmes

betörőbandát

fogott el a novisadi rendőrség

Egy év óta garázdálkodtak a Vajdaságban

Novisadról jelentik: A novisadi rendőrség vasárnap éjjel veszedelmes betörőbandát fogott el és tett ártalmatlanná. A banda tagjai, akik már rég garázdálkodtak a Vajdaságban, július 16-án Starapazován Budanovics Pavle dohánytözsdejébe törtek be, ahonnan tízezer dinár értékű árut vittek el. Ez volt rövid időn belül ebben a dohánytözsdeben a második betörés és a starapazovai rendőrség erélyes nyomozást indított, amelynek során megállapította, hogy a tettesek Noviszadra szöktek.

Rakics Radenko novisadi rendőrkapitány, a bűnügyi osztály vezetője detektívekkel Peterváradra ment a betörők keresésére és épen akkor érkezett az egyik koresmaához, amikor a banda tagjai autón odaérkeztek és osztolni akartak a lopott dolgokon. A rendőrség a sofförrel együtt letartóztatta a banda tagjait: Sosevics Sulfó és Budisin Sava régóta körözött rovttmultu betörőket, míg a banda vezérének, a betörővilágban Svaba néven ismert Szvoboda Karlónak sikerült megszöknie.

A novisadi rendőrség azóta állandóan nyomoz a bandavezér után és most bizalmas értesítést kapott arról, hogy Szvoboda Sombor környékén tartózkodik. Két novisadi detektív Somborba ment, azonban megtudták, hogy a hírhedt betörő Vinkovcira ment. A detektívek nyomon követték és Vinkovcra megtudták, hogy Szvoboda bandájával egy közeli csárdában folytat épen megbeszélést. A detektívek nyolc rendőrrel körülfogták vasárnap éjjel a csárdát és Szvobodát társával, a betörők közt Pivica néven ismert Rados Anikóval és a Pekar gunynevet viselő Solcsics Milánnal együtt elfogták.

Szvoboda hosszabb szabadságvesztésre volt ítélve, azonban megszökött a mitrovicai fegyházból és azóta számos betörést követett el bandájával Beogradban, Somborban, Novisadon, Osijeken, Vinkovcra és másutt. A betörők kihallgatásuk során beismerték a rendőrségen, hogy már egy év óta kizárólag betörésekből tartják fenn magukat. A rendőrségnek az a gyanúja, hogy ugyanez a banda követte el a novisadi Vasutuccai betörést is.

KISEBBSÉGI ÉLET

•••

A kiutasított lengyelországi németek kálváriájáról hosszú cikkben számol be az egyik berlini lap. »Schneidemühl — írja — a német menekültek központja, itt helyezik el a régi hadifogolytáborban azokat a szerencsétleneket, akiket a lengyelek átűznek a határon. A legszomorubb jelenetek a schneidemühli pályaudvaron zajlanak el, ahol minden folyosó tele van a menekültek ingóságával. Ezerszámra fekszenek a pályaudvar rak-tára előtt kosarak, zsákok, butorok, úgy hogy mozdulni is alig lehet közöttük. A menekültek tragédiáját betetézi, hogy a városban már négy napja borzalmas vihar dühög, amely felbecsülhetetlen pusztítást visz végbe a szerencsétlen op-táltak ingóságaiiban. Az utcákon vöröskeresztes autók; tetejükön teljesen át-ázott gyermekek és asszonyok kuporog-nak. A német hatóságok nem voltak el-készülve, hogy a lengyel kormány oly gyorsan végrehajtja a kiutasításokat és nem gondoskodhatott kellő helyről és élelemről. A schneidemühli táborban csak 2000 ember számára van hely, hol-lott huszezer kiutasított várja tovább-szállítását. A táborban nincsenek ágyak, még csak szalmzsák sincs elég: a csu-pasz átmedvesedett földön fekszenek ezerszámra az emberek. A túlszűfolt barakokban a járványos betegségek pusztítanak; A schneidemühli városi tisz-tiorvos szerint 1500 gyermek fekszik ka-nyaróban, de a felnőttek közül is sokan megbetegedtek. A kiutasítottak között rendkívül nagy az elkeseredés; nem-csak a lengyel hatóságok ellen van-nak felbőszülve, akik a kiutasítást vég-rehajtották, hanem a német hatóságok ellen is, amelyek nem tudtak gondoskod-ni arról, hogy a schneidemühli tábor-t emberileg használhatóvá tegyék.

*

A szlovenszói magyar nyugdíjasok, mint a pozsonyi lapok írják, legutóbbi közgyűlésükön elhatározták, hogy me-morandummal fordulnak a Népszöve-tséghez, ha a csehszlovák kormány sür-gősen nem orvosolja panaszait. A közgyűlés kimondotta, hogy még egy utolsó kísérletet tesz a prágai kormány-nál és kéri fogja, hogy a magyar nyug-díjasok rég esedékes járandóságait fi-zeesse ki. A kormányhoz felterjesztett memorandumban statisztikai adatokkal fogják bizonyítani, hogy amíg a cseh-szlovák nyugdíjasok évi 20—30000 ko-rona nyugdíj mellett még családi pótlékot és egyéb kedvezményeket is kapnak, addig a magyar nyugdíjasok évi 2—3000 korona éhbérrel kénytelenek beérni.

*

Az erdélyi kisgazdák a napokban kongresszust tartottak Aradon, amelyen többszáz román és magyar gazda vett részt. A kongresszuson a magyar kis-gazdák nevében a kalotaszegi Bárdos Péter szólalt fel, aki hosszabb beszéd-ben kifejtette, hogy Erdély magyar, román és német gazdáinak közös táborba kell tömörülni, hogy érdekeiket megvé-delmezhessek. A felszólalás végén Bár-dos határozati javaslatot terjesztett elő, amely

1. követeli a földreform mielőbbi befe-jezését;
2. a gyűltekezési jog korlátozásának megszüntetését s a gazdakörök alakítá-sának megkönnyítését;
3. a magyarnyelvű mezőgazdasági szakoktatás megszervezését;
4. az iskolaépítési és fentartási költsé-geknek az állam által való viselését;
5. a törvényeknek és rendeleteknek a kisebbségek nyelvében való kiadását;
6. a munkaszünetről szóló törvénynek a szorgos gazdasági munkák idejére való felfüggesztését.

A határozati javaslatot a kongresszus egyhangulag elfogadta.

*

A román kormány, mint a bukaresti lapok írják, a Népszövetség szeptemberi ülészaka elé részletes memorandumot

terjeszt, amelyben főként igyekezik a kisebbségi panaszokat. A memorandum-ban statisztikai adatokkal próbálja bizo-nyítani, hogy a földkiszajátítások alkalmá-val a magyar parasztság ugyanolyan elbánásban részesült, mint a román föld-műves-nép. Azt is bizonyítani akarja az emlékirat, hogy a román állam a kisebb-ségi, valamint felekezeti iskolák és egyházak fenntartására kétszázszor na-gyobb összegeket fordít, mint a magyar

kormány fordított annak idején a román iskolák segélyezésére. A kisebbségi sai-tó és a felekezeti oktatás szabadságának illusztrálására is bőséges adatokat gyűjt össze a román kormány, amely az emlékirathoz mellékelni fogja azokat a köszönőleveleket, amelyeket az er-délyi magyar mágnások intéztek Bra-tianu miniszterelnökhöz abból az alka-lomból, hogy birtokaikon csak kismér-tékű kiszajátítást hajtottak végre.

A francia szocialisták ki akarnak lépni a kormánykartelből

Augusztus 17-én dönt a pártkongresszus

Párisból jelentik: A szajnai de-partement szocialista pártja ve-sárnapi gyűlést tartott és elfogadta Léon Blum határozati javaslatát, amely úgy szól, hogy a szocialista párt kilép a kormánykartelből és egyetlen tagjának sem engedi meg, hogy a kabinetnek tagja legyen. A határozati javaslatot 3385 szava-zattal négyhatvanöt ellen fogad-ták el.

Augusztus 17-én lesz a szocia-lista pártkongresszus, amelyre a szajnai kerület szocialista pártjának 17 tagu delegációja ezzel az állásfoglalással megy el és így

kétségtelenné látszik, hogy kisebb-ségben maradnak azok, akik a kar-telpolitika folytatását kívánják és nem idegenkednek attól, hogy a kormánynak szocialista minisztere is legyen.

A pártkonferencián tárgyalták egyébként annak a 40 szocialista képviselőnek ügyét is, akik a proporcionalis választói jog ellen szavaztak s eljárásukat párthatá-rozattal ítélték el, ugyszintén Va-renne elhatározását is megbélye-gzték, hogy elfogadta a kormány kezéből Indo-Kina fő kormányzó méltóságát.

Két gyarmati fronton

szorongatják egyszerre a franciákat

Sziriában egy hadoszlopot felkoncoltak, egy másikat szétugrasztottak a druzok

Párisból jelentik: A *Matin* hétfő reggeli számában interjú közöl *Painlevé* miniszterelnökkel a druzok lázadásáról. Elmondja a miniszterelnök, hogy a fölkelést az *Atras* szul-tán család franciabarát és franciael-lenes tagjai között támadt viszály idézte elő. A francia főparancsnok Sziriában előbb egy könnyű hadosz-lopot küldött ki a rend helyreállítá-sára. Ez a hadoszlop 166 emberből állott s mikor uton volt, a lázadók megrohanták és a szó szoros érte-lmében felkoncolták.

— Katonáink csodálatos bátorság-gal harcoltak, — folytatta *Painlevé* — de csak hetven emberünknek si-került menekülni. Büntetésül *Michaud* tábornok parancsnoksága alatt egy erősebb csapatot ment a druzok ellen, azt pedig egy újabb hadosz-lály követé élelemmel, fegyverrel és municióval. Ezt a csapatotestet, amely természetesen csak nehezen tu-dott előbbre jutni a nagy megterhe-lés miatt a lázadók szintén megtá-madták és szétugrasztották. A fran-cia parancsnok fölbölte magát, hogy ne kerüljön az ellenség kezére. Mint-hogy így *Michaud* tábornok csapatai municióhiányban szenvedtek, kény-telenek voltak visszavonulni. A veszt-eségek nagyságáról még nincs biz-tos hír.

Párisban úgy tudják, hogy a dru-zok egy *spachi eskadron* felkoncol-ták, aztán meglepetésszerűen rohan-ták meg azokat az erősítő csapato-kat, amelyeket *Michaud* tábornok sürgetett. Ezt a haderőt táborozás közben érte a váratlan támadás és súlyos veszteségeket szenvedett. A benszülöttek megfutamtották a fran-cia zászlóalját, tíz reptülőgépet, az egész tüzérséget és a szekérszolgálat el-zsákmányolták. Minderről nem tesz említést *Sarraill* tábornok jelentése, csak annyit mond, hogy erősítő csa-patok vannak uton, még pedig köz-tük az idegen légió két zászlóalja is.

A *Csikágó Tribune* párisi kiadása jelenti, hogy a *suvidai francia hely-*

őrséget, amely 200 főnyi, a lázadók bekerítették és ostromolják. A francia helyőrség hiányt szenved eleségben és ivóvízben, mégis kétségbeesetten védekezik és várja a felszabadulást. Ugyancsak a hétfői lapok közlik *Pétain* tábornagy jelentését a *ma-rokkói harctéri helyzetről*, amely így kezdődik:

— A brutális tény, amellyel szem-ben találtuk magunkat, az volt, hogy váratlanul és készületlenül ért ben-nünket a legjobban fellegyverzett ellenséges törzs támadása, amelyen-nel gyarmati háborúink során vala-ha is találkoztunk. *Abd el Krim* 30—40.000 kitűnően kiképzett és moder-nül fellegyverzett harcos fölött ren-delkezik. Van bőven géptegyvere, ágyuja és bőséges municiója. A fran-cia őrhely, amely az Uerga folyó tulsó partján minden tekintetben megfelelt feladatának, egy ideig fel-tartóztatta és sakkban tartotta a francia protektorátus benszülött tör-zseit. Magától értetődik, — folytat-já *Pétain* tábornagy — hogy a fran-cia közvéleményt minduntalan izga-lom fogja el, ha néha-néha egy vagy más francia őrállomás ellenséges kézre kerül, pedig ezt a sorsot az előretolt őrállomások nem kerülhetik ki. A francia harcos csapatok ren-dkívül hősiességgel támadnak és min-den egyes esetben idejekorán siet-tek az őrállomások felmentésére, vagy olyankor, mikor élelemmel és municióval kellett azokat ellátni. Csapatainknak egyik főfeladata, hogy a fölünk elpartolni készülő tör-zseket léken tartásuk és a Feztől Tangerig vezető összekötő vonalat biztosítsák.

A *Journal* madridi jelentése szerint a rif-törzsek a *Meilla-fronton* hirtelen heves támadást kezdtek. Óriási tul-erővel megtámadták a későn összpontosított francia csapatokat, úgy-hogy a tulerővel szemben vissza kel-lett vonulni. Néhány állást feladtak. A parancsnokság újabb erősítéseket kért.

A breslauer egyetem

botanika tanárát agyonlőtte a gazdasszonya

A villa házmesterét kalapáccsal verte agyon

Breslauból jelentik: *Bischofswalde* egy nyaralójában, nem messze *Boroszlótól*, szombatról vasárnapra virradó éjszaka meggyilkolták dr. *Rosen egye-temi tanárt*, a boroszlói egyetem botani-kai intézetének igazgatóját, *Rosen volt külügyminiszter testvéröccsét és a villa házmesterét, Hausmann cipészét.* Az egyetemi tanár fejlődést kapott, a ház-mestert több kalapácsütéssel ölték meg.

A nagy apparátussal megindult nyo-mozás megállapította, hogy *Hausmann* cipésmester fia és annak fiatal felesége szombaton éjjel bent volt *Boroszlóban* és későn tért haza a mulatozásból. Hogy a fiatal házaspár a maga szobájába jut-hasson, kénytelen volt az apának, a ház-mesternek szobáján keresztül menni. Amint beléptek, a szoba közepén egy ruháskosarat láttak, amelyben a ház-mester holtteste feküdt szétzúzott koponyával.

A meggyilkolt *Hausmann* lakásából a rendőrség emberei fölsiettek dr. *Rosen* egyetemi tanár szobájába. Ott találták a tanárt átlőtt halántékkal holtan. A házvezetőnőre a baromfiudvar ketrecé-ben akadt a rendőrség, mikor már haj-nalodott. Viselkedése olyan gyanus volt, hogy a rendőrség nyomban benne látta a gyilkost. Azt állította, hogy rablók törték a villába és ő rémületében szobá-jának magasan fekvő ablakából az összecsavart ágylepedőn lebecsátkozott a kerthe és a baromfiudvarba menekült, ahol magára zárta a tvukketreces.

A házvezetőnőt bekísérték a boroszlói rendőrfőnökség fogházába. Jelentkeztek a meggyilkolt tanár ismerősei, akik újabb terhelő körülményeket tudtak fel-hozni a gazdasszony ellen. Elmondta a rendőrség, hogy leányát *Rosen* tanár öröke fogadta és az anya, aki nem tit-kolta, hogy gyermekének apja a tanár, többször kényszeríteni akarta *Rosen*-t, hogy törvényesen esküdjék meg vele. Legutóbb nagy összeveszés volt emiatt, amikor *Standke* mérnök feleségül vette a házvezetőnő leányát. A gazdasszony konokul tagadja a gyilkosságot és a rendőrség nem is várja, hogy addig val-lomásra bírhatja, míg nem szembesítik leányával és vejevel, akiket vissza fog-nak hozatni Kelet-Poroszországból.

A Radics-párt

a Vajdaságban is szervezkedik

Kikindáról indul ki a szervezkedés Konyovics István áll a szervezkedés élén

A Radics-párt, amelynek a választá sok előtt is volt némi gyökere a Vajda-ságban, most szervezkedésre készül é-itt is meg akarja a *parasztpártot szer-vezni*. Radicsék arra támaszkodnak, hogy régebb idő óta vannak a Vajdaságban szerb exponenseik és ezek között a leg-élénkebb agitációt *Konyovics* Istvan fejtette ki Kikindán.

Radicsék elsősorban is az eddigi földművespártra, továbbá a suboticei bunyevácokra és a vajdasági *Davidovics*-pártra számítanak és ezek sorából akarják híveiket verbuválni.

Konyovics István néhány napot Beo-gradban töltött és ott tanácskorásokat folytatott *Radics* Pavlaval és a Radics-párt vezetőségi tagjaival. Megállapodott velük abban, hogy több képviselővel bejárja a Vajdaságnak főleg földműve-lőkkel lakott vidékeit és ott előkészíti a párt szervezkedését.

A Radics-párti képviselők a nyári parlamenti szünetet használják föl agi-tációjuk kifejtésére és úgy tervezik, hogy az őszre várható községi választá-sokon már megszervezetten vesznek részt.

Az első vajdasági szervezetet *Kiki*-dán alakítják meg, ahol *Radics* Istvan és vezérkara is megjelenik, *Kikinda* után *Subotica*n is megalakítják a párt-szervezetet.

A bunyevác-sokác párt a kormánytámogatás mellett döntött

A párt megkezdte a tárgyalásokat a kormánykoalícióval — A bunyevácok helyet kapnak a szubotical városi közigazgatásban

A bunyevác-sokác-párt — mint a *Bácsmegyei Napló* legutóbb már jelentette — hivatalos lapjában az új kormány megalakulása óta a meg egyezés politikájának csinál propagandát. Ezért politikai körökben feltűnést keltett a *Politika* vasárnapi számának híradása, amely szerint a szubotical bunyevác-sokác-párt állásfoglalásra készül a kormánnyal szemben és deklarációt fog legközelebb kiadni a radikálisok és a Radics-párt megegyezése és az új kormánykoalíció ellen.

A feltűnést keltő hír valóságára nézve kérdést intéztünk dr. Ivkovic-Ivandétics Imre volt főispánhoz, a bunyevác-sokác-párt elnökéhez, a ki határozottan megadta a *Politika* hírére és a következőket mondotta a *Bácsmegyei Napló* munkatársának:

— A beogradi lap valószínűleg összetévesztette a bunyevác-sokác-pártot a Vajdasági Néppárt néven működő frakcióval, amely a Radics-párttá foglalt állást. A bunyevác-sokác-párt ezzel éppen ellenkezőleg a kormánytámogatás mellett döntött. A párt végrehajtóbizottsága ép a napokban tartott ülést, amelyen az új politikai helyzettel foglalkozott és elhatározta, hogy érintkezést keres a kormánykoalícióval. Ennek a döntésnek az alapján a Radics-párttal már meg is kezdtek tárgyalásokat, mert előbb a Radics-párttal akarjuk tisztázni a helyzetet és csak ezután fog sor kerülni a helyi radikális pártszervezettel folytatandó megbeszélésekre, amelyek bizonyára kedvező eredménnyel fognak járni, mert maguk a radikálisok is sürgetik a közeledést.

A bunyevác-sokác-párt végrehajtóbizottságának döntése lényegesen új helyzetet fog teremteni a szubotical helyi politikában. Azok az Ivkovic-Ivandétics Imre dr. által említett tárgyalások, amelyek a Radics-párttal megkezdődtek, értesülésünk szerint elsősorban azt célozzák, hogy

szoros kooperációt teremtsenek a horvát parasztpárttal és hogy tisztázzák a Radics-párt aspirációit Subotícán, illetve a Vajdaságban. A Radics-párt részéről már ismételtel kijelentették a párt kormányralépése óta, hogy nem reflektálnak a Vajdaságban fontosabb közigazgatási állásokra és így ha a most megkezdett tárgyalások eredményre vezetnek — amihez nem fér kétség — akkor a

Radics-párt a bunyevácok részére fog a Vajdaságban közigazgatási állásokat igényelni. Miután pedig radikális részről is megnyilvánul az az óhaj, hogy a bunyevác-sokác-pártot a változott helyzetben végre vonják be a szubotical városi közigazgatásba, bizonyosra vehető, hogy rövidesen a bunyevác-sokác-párt be fog vonulni a szubotical városdudra és a kiszélesített tancsba.

Meghiusult a Zadruzna Banka szanálása

Rendkívüli közgyűlést hívtak össze a felszámolás kimondására

A Vajdaság pénzügyi életének az utolsó évtizedben a legnagyobb szenzációja a novisadi Zadruzna Banka válságba jutása volt. A bank, amelynek vezetésében a nacionalista és üzleti szempontok találkoztak, szilárdnak és megingathatatlanok látszott. Az egész Vajdaságra kiterjedő fiókhálózata révén nagystílusú üzleteket bonyolított le s olyan korlátlan bizalmat élvezett, hogy vallási alapok, közintézmények, varmegye, ügyészség, tőzsde, községek és magánosok boldogan bízták rá tőkéiket.

A múlt év végén egy novisadi kötszerkoreskedő eltűnése, aki a Zadruzna Bankának nagy összegekkel volt adósa, ráterelte a figyelmet arra, hogy a banknak nagyon kétes követelése és veszteséges üzletei is vannak. Eleinte úgy látszott, hogy a Zadruzna Banka csak immobilis s ha sikerül ingatlanait értékesíteni, az intézetet esetleg meg lehet menteni.

A bank szanálása érdekében több oldalról mozgalom indult meg s a múlt hó végén az volt a helyzet, hogy ha a betétesek és hitelezők moratóriumot adnak, az intézetet megmenthető.

Július 26-án bizakodó hangulatban ült össze a Zadruzna Banka rendkívüli közgyűlése. Azok a részvényesek, akik a bank vezetését hibáztatták, a közgyűlésen leszereltek, mert remény volt arra, hogy némi áldozatok árán az intézet megmenthető. A sajtó, a hivatalos világ s a közvélemény is teljes szimpátiával kísérte a szanálási akciót, amelyről ezen a közgyűlésen azt jelentették be, hogy sikerrel járt. A részvényesek, hitelezők s a közvélemény meggyűvővással értesült, hogy három vagyonos politikus: Budista Jósó, Bugarszki Lázár és Raics Tósa nemzeti gyűlési képviselők a

rendelkezésükre álló tőkékkel s hitelekkel a bank segítségére sietnek. A Narodna Banka a három politikai garanciájára 12,000,000 dinár hitelt helyezett kiállításba. A július 26-iki közgyűlés a mérleget egyhangulag elfogadta s elfogadta azt a javaslatot is, hogy tízezer darab 200 dinár névértékű elsőbbségi részvényt bocsát ki, amelynek elhelyezése biztosítottnak látszott s így a szanálási akciót előben befejezettek lehetett tekinteni.

Annál nagyobb meglepetést kelt az, hogy mint most kiderült, a szanálás hajótörést szenvedett.

Budista Jósó, Bugarszki Lázár és Raics Tósa, akiket a július 26-iki közgyűlés a bank igazgatóságába választott be, kivonultak a szanálási érdekeltségéből, Budista lemondott az elnökségről, ilyen körülmények közt a Narodna Banka sem folyosít a Zadruzna részére hitelt s így nem marad más hátra, mint kimondani és gyorsan lebonyolítani a felszámolást, hogy így lehessen megmenteni, ami menthető.

A szanálási akcióban résztvevő pénzügyesek megbízottja, Novákovics Izidor, a sombori Országos Hitelbank igazgatója a következő nyilatkozatban jelenti a szanálási akció meghiúsulását:

— Azok a remények, amelyek az új pénzesoport bekapcsolódásához fűződtek, meghiúsultak. A személyi és anyagi várakozások nem váltak valóra, miért is az ügyek intézése visszazállt a bankszindikátusra, amely kénytelen a felszámolás kimondását kérni.

Szeptember 20-ikára rendkívüli közgyűlést hívtunk egybe, amely hivatalos határozni a felszámolási kimondása tárgyában. Az új helyzetről szerdán körlevélben értesítjük a részvényeseket,

betéteseket s a többi hitelezőket.

Ennyit mondott Novákovics igazgató. Hogy a felszámoló közgyűlés sima lefolyású lesz-e, azt még nem lehet tudni. Annyi bizonyos, hogy a vajdaság a legnagyobb reményekkel és legjobb auspiciumok mellett megindult pénzügyi életük el az életből szeptember 20-ikán.

Összeütközött

a novisadi strandvasut

Az utasok felháborodásukban megverték a mozdonyvezetőt

Noviszadról jelentik; A noviszadi strandon, amely a noviszadiaknak legkedveltebb szórakozóhelye, a múlt évben is számtalan kisebb-nagyobb baleset történt. A strand-fürdő kint üzlet, azonban, ugyilátszik, a vállalat nem sokat törődik a közönség érdekelvél és ennek a nagyfokú nemtörődömségnek tulajdonítható a vasárnapi baleset is, amely majdnem katasztrófálissá vált.

A Vasut-uccától a strandig keskenyvágyú vonaton bonyolítják le a forgalmat és ez a primitív vasut okozza a legtöbb balesetet. Vasárnap, amikor öt-hatezer ember szórakozott a strandon, négy vonat állandóan közlekedett, hogy a nagy forgalmat zavartalanul lebonyolítsa. Este hét órakor egy három kocsiából álló zsúfolt vonat indult el a strandról a város felé. A vonat nagy sebességgel haladt és nem állt meg a kitérőnél sem, ahol a szemben igyekvő vonattal találkoznia kell. Így történt, hogy amikor a Krajcsavics-féle fakereskedés elő ért, összeütközött a szembefövő üres vonattal. A karambol óriási pánikot idézett elő. Az utasok egy része rémülten ugrált le a vonatról, másrésze a kocsiajtók felé tolongott: az emberek egymást gázolták. Csak később, amikor kiderült, hogy nem történt komolyabb baj, sikerült helyreállítani a rendet. A fölzgatott közönség megröghanta az egyik mozdonyvezetőt és megverte. A másik vonat vezetője megszökött. A rendőrség megindította a nyomozást.

A Kristóf-darazsak

Irtó: Babits Mihály

Szemléletmenny Kristóf egyike volt azoknak a furcsa magántudósoknak, akiknek a faja nem ritka nálunk a vidéken. M. városban lakott, gazdag embernek látszott, s egyedül rejtelmes kísérleteivel foglalkozott.

A virágok és rózsák érzékösségét nyomoztá. Ha pillangó nőstényét vészed magához, és kitárod kerti ablakodat szobád órák alatt megtelik ugyanazon pillangófaj pompás hímének százaival, még akkor is, ha az egész környéken ritka faj az, vagy elő se fordul mérföldeken belül. Mi viszi ezeket a messze udvarlókat határokon és falvakon keresztül megérzett párjukhoz? Mi adja tudni számukra annak létezését? Micsoda érzékszerv vagy őszint esodája ez? Ki tudja? Embertől szaglós, sőt a legkitalálóbb vadász szimata, közvetlen közelből nem képes a parányi pillé jelenlétét konstataálni. Vagy tömött üvegfallal zárhatod el az állatkákat, mely lehelőnyit illatot sem becsát keresztül: az eredmény mégis ugyanaz lesz.

Szemléletmenny többször állította, hogy nyomában van annak a hatodik érzéknek, mely e kicsi s mégis oly tökéletes lényekben működik. Igaz-e? Nem tudom; csak azt mondhatom el, amit tapasztaltam. Egy nap akaratlanul váratlan léptem be kapuján, s különös zugás és bugás állított meg. A zaj a laboratórium ablakából jött s odanévezve a fárt ablakon át valami óriás köpüfélélt láttam, egész felületében sűrűn befedve rátapadt darázshoz hasonló bogarak nyüzsgő ezreivel, úgyhogy nem maradt

egy centiméternyi helye csupaszon. Riasztó látvány volt, mert maga a nagy köpü kábulatos zugásának gazdag árnyalataiból nem hiányzott az emberikétszázbeosés síroltásához hasonló akkord sem. Észrevehettém volna — utólag rá gondolván jól látom — hogy a rejtelmes köpü távolról ahogy az ablakból látszott, egy kövér emberi alak felsőtestére és fejére emlékeztet: fantáziámban úgy áll, mint valami hemzsegő eleven szobor. De akkor nem tudtam gondolkozni, a tolongó darazsak s folyvást röpke virágok ámulatában: s annál kevésbbé mert egyszerű a kort felől és egész felhővel valami ismeretlen nagy fehér virág csillározó tömördeke szállt egyenest, elém oly illattal csapva meg orromat, melyet alig tudtam elviselni. Különös összehatásban közeledek, mint egy fehérű galambraj — vad virághadsereg — s amint megjelentek, az óriás közutat ellepő darazsak hirtelen és nagy csapatokban leváltak onnan, s feléjük csapódtak, mintegy új forgatagában, csap és még egy csapat s a virágok hirtelen visszanyerőve megkavarodtak, s egy szélfordulatra egyetlen fellegben ácsapáltak a falon maguk után vonva a darazsak zsongó tömegét, fejem fölött úgyhogy egy-egy nedves szírom, egy-egy bizsergő darázstest, hidegen s zundilva arcomnak ütődött.

Rémülve távozottam hátra, s becsapva az ajtót magam után, elfutottam az eleven kertből, anélkül hogy gazdájához bekopoztam volna. Este azonban megszokott vendégkörben fölkeresett Szemléletmenny Kristóf, Rendkívül sápadt volt, borotvátlan és sémörjös: mintha dagadt is lett volna az arca. Nagy teste lihegve csuklott le a székbe, s tikkadtan ün-

tötte macéba a sört.

— A Kristóf-darazsak! hörögte — szenzációs kísérletek! Zugnak a büdösök. — tette hozzá s hessegető mozdulatot csinált a fülei mellett mind a két kezével.

Hirtelen elmondtam, amit láttam.

Uj hörögés felett.

— A Kristóf-darazsak! így fogják hívni az én nevemről. Fehérhasúak, falánk-talanok. Maga úgyse jegyezne meg a latin nevüket. De ezennel: Kristóf-darazsak. Fene erve őket.

S ismét a hessegető mozdulat.

— A nőstény ivarvadászával experimentáltam. Azt megérzik a kutyák hat mérföldről — de nem a szagáról. Erősen bizonyos. Láttam azt a büdös virágot, azt a nagy fehér virágot. Azt erős szaradacára csak egészen közelről konstataliák. Hanem — falánk dövék!

Homlokát fölhumta, ujját fölemeite: de egyszerű megint a fülehez kapott, szinte valami rémület kifejezésével. Majd, kissé meggyűvőv, folytatta:

— Falánk dövék! Ez volt a szerencsém. Az évés úgy látszik, fontosabb nekik a szerelemmel. Amint megérzik a nagy büdös virágot, nem keresik tovább a nőstényt akéért mérföldekre jöttek... Öt-hatvirák Helenát, és usgyél mézet zabálni! Ez volt a szerencsém.

Kérdő tekintetemre hirtelen fölnevetett. — Ne persze! Az amit maga óriás köpünek nevezett az én voltam. Én voltam — a nőstény, én voltam Helená, én a nagy szereltem. Mindennek az a nyomorult mosdóvíz az oka. Erősen félfürdőket csináltam ebben a hőségben, ott a laboratóriumban: és a vízbe úgy látszik, beleszóppent valami abból az oldatból ami imperceptibilis mennyiségben a nőstény

ivarvadászákat tartalmazta. Ezeknek a dövéknek nem volt az embereceptibilis. Oh, micsoda zugás, nem akar vége lenni. Az ember megszűkült.

Idősegen fölkerült s látszott rajta, hogy kétségbeesett óaralomanal tud csak visszaülni.

— Nem idegtem meg, — folytatta — mert tudtam, hogy eszoni nem tudtak. De borzasztó volt — rettentős volt. S a legrosszabb ez a bizsergés, ami a testemben maradt. Viszket, a felkémig viszket. Azok a virágok mentettek meg.

S közelebb hajolt hozzám. — Tudja ugy rénkik néha, hogy készakarva jöttek — segítségül jöttek. Valami dök van itt — az egészben. Azok a darazsak is — hogy érezhetik meg —? És, tudia...

Utólagosra a sört és megint legyintett a füle mellett.

— Valami különös érzés — amit nem merek elmondani. Az a sok darázs mind szerelmes volt — a vágy kaptotta mind. Én megcsaltam őket — úgy jöttek rám. A rovarok vágya ömlött lebrül engem; az a ütökzatos, nyüzsgő vak szenvedély. Minden porcikám — a szemem — az orrom — a fülem — még a szájam is tele, amint kiáltani akartam. O! A karom zúbbadt volt, mintha meg lett volna kötve. Hátóban! És ez mind a Rovarak Szerelme. Az bizsergés bennem az zug a fülemben.

Szemléletmenny, moha nem sokáig élt azután. Hatálaról nem tudok közelebbit. Az m... i tanítóban egyszer rábukantam a felírásra:

Dr. Szemléletmenny Kristóf, 61 55 éves. A sir csoma virág volt és darazsak rajzottak körül, kábító zsongással: Kristóf-darazsak!

CIRKUSZ

Pénztártól való távozás után

Végre láttam őt.

Végre láttam az embert, aki a »pénztártól való távozás után« visszatért a pénztárhoz.

Még hozzá egy elég forgalmas helyen, a pályaudvaron. Az ember, az illető, elég jólöltözött, középkorú ur, úgy látszik, néhány perccel azelőtt távozott a pénztártól, hogy én odaértem, annak rendje és módja szerint. — mi az, hogy távozott? mondaná a drága Keszler József — egyszerűen elment a pénztártól, miután megváltotta jegyét a síófoki gyorsra attól a szöke, komolytekinetű kisasszonytól, aki annyi lehetséges pálya közül — mint például molesztár, főhercegnő, alapítványi hölgy, képviselő és a többi — éppen a jegyeladást választotta élethivatásául.

Éppen rám került volna a sor, mikor hősöm, a pénztártól immár távozott ember, váratlanul megjelent, a körutulsó szélén, ahol csak távozni lehet, érkezni nem, ama bölcs rendelet szerint, mely a sorbaállás rendjét igyekszik biztosítani, mikor a jegyét már megváltott lélekre Dayka Gábor »Távozóhoz...« című halhatatlan költeményét alkalmazza.

Megjelenése, a szokatlan és forvnytelen helyen, érthető felzúdulást keltett a sorban állók között.

— Tessék a sor végére állni! — kiabáltak.

De a távozott és visszatért ember senkire sem hederített, odaállt a kis ablak elé és hangosan ezt mondta:

— Kérem, kisasszony...

A kisasszony, meghallván a zugást, keményen rászólt.

— Tessék a sor végére állni!

— Kérem, — folytatta hangosan és határozottan hősöm — nekem már van jegyem, az előbb váltottam. Azért jöttem vissza, mert rosszul tetszett visszamenni, tudniillik...

A kisasszony felemelte fejét, gunyosan nevetett.

— Kérem, kár folytatni! Tessék megnezni a cédulát...

És felmutatott a nyomtatott cédulára: »Tessék a pénzt meg számlálni, mert a pénztártól való távozás után felszámolás figyelembe nem vétetnek.«

— De kérem, rosszul tetszett visszamenni... Én egy...

— Nagyon sajnálom, nem érdekel, kár veszekedni... Rendelet, az rendelet... tessék máskor jobban vigyázni!...

— De kérem, kisasszony, én egy...

— Halhatlan!... Nem érte, hogy itt utólag nem lehet reklamálni semmit?... Tessék elmenni, ne tessék akadályozni a forgalmat...

A sorbanállók közül is fenvegető hangok emelkedtek.

— Disznóság!... Mindjárt indul a vonat... Menjen onnan!... Máskor vigyázzon a pénzére... Itt nem lehet követelőzni...

— De kérem, én egy...

A kisasszony dühbe lőn.

— Tessék távozni, mert rendőrt hívok!...

— Dobják ki ezt az embert... Mit okvetetlenkedik? ... Szemtelenség!...

Csak annyit láttam, hogy hősömet, a távozót, kiszorítják a korlát mellől és elfoglalják a helyét. A kisasszony, még mindig felháborodva, hangosan méltatlankodott, a jegyvásárlók élénk helyeslése közben.

— Kérem, vannak ilyen erőszakosak!... Ha én mindenkiel ideállnék, hogy rosszul adtam vissza — jó is volna!... Ki tudja azt bebizonyítani?... Akárki jöhetne, hogy becsaptam, fizessek neki... Biztos nem is igaz, kevés pénze van az utra, így szeretne még valamit hozzákapni, vagy talán elvesztett egy százast, ahogy futott... és most rajtam akarja behajtani... Svindler! Szélhámos!

Miután megváltottam a jegyet, a peronajtóban véletlenül találkoztam az

emberrel, aki a pénztártól távozott. Tötván állidogált, kezében egy csomó százzal és még mindig tanácstalanul pislogott a pénztár felé. Jóakarattal és részvétellel megszólítottam.

— Mégis, mennyiről van szó?...

Mennyivel adott vissza kevesebbet?

Nagyrámérszette a szemét.

— Kevesebbet? Dehogyan kérem! Két-

százzal többet adott vissza véletlenül...

és én csak a pénztártól való távozás után vettem észre... de hát mit csináljak?... nem engedi visszaadni... pedig úgy sajnálom szegényt, kevés fizetése lehet... éppen most határozta meg, hogy feladom neki postán a lakeimé-re, névtelen levélben, hogy ne kövessék el szabálytalanságot — csak tudnám hol lakik?

Karinthy Frigyes

Radics Istvánt kedden újból fogadja a király

A horvát pártvezér visszaérkezett Zagrebba

Susákról jelentik: Radics István két heti pihenés után vasárnap a Jadran-hajón elutazott Baskából. Utközben mindenütt nagy tömeg várta és ünnepelte Radicsot a kikötőkben. A susáki kikötőben szintén nagy tömeg gyűlt össze Radics fogadtatására. A kikötőben várták a pártvezér megérkezését dr. Nikics erdészeti miniszter, dr. Budzsics Juraj susáki polgármester, dr. Tomljenovics Tomisláv volt horvát bán, Trizics alispán, Baesinics Rude és Buksej Iván Radics-párti képviselő, valamint Kossutics Ágoston volt képviselő, Radics veje. A hajó kikötése után dr. Nikics miniszter, valamint Baesinics és Kossutics felszálltak a hajóra, ahol megbeszélést folytattak Radicsal, aki később Tomljenovics

volt bánt is fogadta a hajón.

A kikötőben dr. Budzsics polgármester üdvözölte Radicsot, aki hosszabb beszédben válaszolt. Többek közt a megegyezésről is beszélt és kijelentette, hogy a megegyezés nemcsak a szerbeké és horvátoké, hanem a szlovéneké is. A szlovének ugyan még nem támogatják az új kormányt, de ez csak a jelenlegi vezérek hibája.

Ezután Radics autón a Jadran-szállóba ment, ahol diszembé volt. Ebéd után Radics folytatta útját Zagreb felé.

Zagrebi jelentés szerint a horvát parasztpárt vezetője hét óra körül Zagrebbe érkezett. Hír szerint kedden Blódbé utazik, ahol kihallgatáson jelenik meg a király előtt.

A sentai csendőrség volt parancsnokát háborus gyilkosságokért letartóztatták

Sulyos vádak egy sentai kereskedő ellen

Sentáról jelentik: A sentai rendőrség szombaton délután letartóztatta Gilics Brankó tekintélyes sentai könyvkereskedőt, a sentai kereskedők egyesületének egyik vezetőjét, aki ellen a délszerbiai Varvar község előjárósága sulyos vádat emelt. A varvari rendőrség ugyanis megkeresést intézett a sentai rendőrséghez, amellyel közli, hogy Gilics ellen gyilkosságra való felbujtás miatt feljelentést tettek, amelynek alapján kéri a letartóztatását és elszállítását Varvar községbe.

A feljelentés szerint, amelyet egyébként megküldtek a sentai rendőrségnek, Gilics a háboru alatt, mint őrmester, lábsbesüléssel osztrák-magyar hadifogságba került. Amikor a magyar katonaság bevonult Varvarba, Gilics előjárói működése alatt — a feljelen-

tés szerint — tizennégy községből polgárt felakasztatott a magyar katonákkal.

A sentai rendőrség a megkeresés alapján nyomban letartóztatta Gilics Brankót és még szombaton éjjel Varvarba szállította a feljelentésben foglalt vádak tisztázása végett.

Gilics letartóztatása óriási feltűnést keltett Sentán. A könyvkereskedő vezetőszerepet játszott Senta társadalmi életében, az átalakulás után a Sentán állomásozó térparancsnok adjutánsa, később pedig a sentai csendőrség parancsnoka lett. Általános az a vélemény, hogy a feljelentés bosszu műve és a vádak teljesen alaptalanok. Gilics egyébként a történelekről táviratilag értesítette Jokszimovics Drága beogradi ügyvédet, akit megbízott védelmével.

A CSEPPFOLYÓS SZÉN

PÁNIK ANGLIÁBAN AZ ÚJ NÉMET TALÁLMÁNY MIATT

Óriási feltűnést kelt világszerte az az új német találmány, amely szerint a szén olajja lehet átalakítani. A közséncseppfolyósítási módszerétől — mint Berlinből jelentik — a találmányt tökéletesítő vegyészek részéről a következő felvilágosítást adták:

— Az átalakító eljárás a legalkalmasabb időben tökéletesedett annyira, hogy áttérhetünk a nagyban gyártásra. Ez a tökéletesített eljárás a szénkrizist előreláthatóan kedvezően fogja megoldani. Az eljárásra ugyanis Németország és Európa függetlenítheti magát a tengerentúli nyersolajtól és benzintől. A gyártás lényege az, hogy 450 C. fokot és 150 atmoszféra nyomás alatt közséncet hidrogénnel hozunk összeköttetésbe. Az eljárás neve a feltaláló Bergins professzor után berginizálás. Az első kísérlet és az idevonatkozó szabályom 1913-ból származik. Egy kiló nyersolaj közvetlen előállításához két kiló közsénc mint nyersanyag és egy kiló közsénc mint üzemanyag, vagyis összesen három kiló közsénc szükséges. Az egész eljárás laboratóriumban folytatott vegyi reakcióval tizenöt percig tart, nagyüzemben valamivel tovább.

— Az eljárás az a legkülönbözőbb minőségű közsénc alkalmas, sőt közséncpor is. Az eljárás a közséncalória értékének 70—80 százalékát vonja ki és értékesíti. Alsósziléziában már megindult az első nagy közséncseppfolyósító gyártelep megépítése. Már ez a körülmény is bizonyítja, hogy az eljárás feltétlenül gazdaságos: a mesterséges olaj olcsóbb a természetes olajnál. A német kormány két és félmillió arany márkát helyezett kilátásba az új gyártelepek támogatására.

Mint Londonból jelentik, az új német találmány, ami által elérjük, hogy a folyékony fűtőanyag elenyésző töredékben fog kerülni a közsénc árának, az angol szakértőket és a szénérdekelteket izgalomba hozta. A lapok hasábos tudósításokat szentelnek a találmányra, kiváló vegyész- és gazdasági szakértőket szólaltatnak meg és természetesen félreverték a harangokat.

Londonban tudni vélik, hogy a német birodalmi és porosz állami kormány a cseppfolyós szénrel való kísérletezésre és a találmány gazdasági értékesítésére 4 millió márkát állami támogatást szavazott meg. Az angol sajtó felhívást in-

vez az angol tényezőkhöz, hogy ne engedjék ezt a csapást mérni az angol széntermelésre s ragadják magukhoz a kezdeményezést idejekorán, mert különben Németország veszi át a vezetést.

Megölte és kirabolta szüleit

Egy pozsonyi diák rémtette

Pozsonyból jelentik: Borzalmas rablógyilkosság történt Pozsonyban, ahol Katlecsik Jenő tizennyolc éves diák két csavargó segítségével nevelőapját Hartmann Ferenc banktszöviselet meggyilkolta, nevelőanyját pedig életveszélyesen megsebesítette.

A rendőrség a nyomozás folyamán megállapította, hogy Hartmanné egyedül tartózkodott otthon, amikor betoppant Katlecsik két társával és pénzt követelt. Az asszony még válaszolni sem tudott, amikor rárohantak és egy husvágó baltával több ütést mértek rá. A vér nyomban elborította a szerencsétlen asszonyt, aki eszméletlenül esett össze. Ekkor érkezett haza hivatalból Hartmann. Katlecsik nyomban rávetette magát, lefűtötte, majd társai segítségével megfojtotta. Amikor látták, hogy Hartmann nem mozdul, feltörték a szerényeket és kifosztották a lakást.

A gyilkos diákok még aznap elfogta a rendőrség egy mulatóhelyen. A gyilkosságot beismerte, azonban társait nem tudta megnevezni. Elmondta, hogy a dunai kikötőben találkozott össze velük, akik vállalkoztak arra, hogy segítségére lesznek nevelőszülei kifosztásában.

A rendőrség körözőlevelet adott ki a két tettestárs kézrekerítésére. A dévényi rendőrség el is fogta a gyilkosokat Folyák Károly és Demjanovics Mihály kikötőmunkások személyében.

Kirabolttak egy vonatot Erdélyben

A rablók agyonlőtték a fékezőt

Beszterceből jelentik: A Dornavölgyében vakmerő módon raboltak ki egy személyvonatot. A hegyi pályán, amikor az Erdélyt Bukovinával összekötő, Dornavatra és Beszterce között közlekedő személyvonat lassan haladt, a Magura oldalán levő szerpentinben a mozdonyvezető egyszer csak rémülten vette észre, hogy a mozdony előtt pár méterrel a sinek fel vannak szedve. Alig volt annyi ideje, hogy a mozdonyt lefékezze, a kisiklást azonban már nem tudta megakadályozni, a vonat a töltésen futott tovább s egyszer csak megállt. Az utasok rémülten ugráltak ki a kocsikból, a mozdonyhoz akartak rohanni, hogy a váratlan megállás okát megtudják. A sötétben azonban alig tehettek pár lépést, amikor a pályát környező bokrokból fegyverek csöve villant elő és a következő pillanatban egész sereg bandita állott a homokba sülyedt vonat körül.

Szemanuk állítása szerint a rablók körülbelül huszan voltak, mindnyájan állig fegyverezve. Az utasok a rémületből megdermedve semmi ellenállást nem fejtettek ki és hagyták, hogy a rablók zsebeiket kiürítsék, ékszereiket, értéktárgyaikat elvegyék. Az utasok kifosztása után a vonatra került a sor. Előbb a podgyászokcsit vizsgálták végig, ahonnan az értékesebb csomagokat emelték le. Mindezt a vasuti személyzet és az utazó közönség mozdulatlanul nézte végig. Ezután a postakocsi kifosztásához láttak hozzá, amelyben nagy értékeket sejtettek. Ez azonban nem ment olyan simán. Egy fékező megpróbált ellentállani. A rablók agyonlőtték. A postakocsi kifosztása után zsákmányul dusan megrakodva zavartalanul eltávoztak.

A vonatot visszavezették Dornavatrára, ahonnan mozdonyon csendőrjratok indultak a rablók üldözésére. A kisiklás helyén felkutatták a vidéket, a rablóknak azonban már semmi nyomuk nem volt.

A JÓ VIDÉK

●●●

Egy nazarénus püspök, aki az égbe akart szállni

A nazarénusok szektája elterjedt felekezett Baranyában. A szegény emberek vallása ez, aminthogy a hit mindig is a szegény embereknek volt lelki kalácsa.

— A régi vallás nem a mi pártunkon van — mondták a baranyai magyarok, akiket annyi méltatlan sanyaruság ért és átmenekültek az új akolba, amely több szeretetet és több védelmet ígért.

Vörösmarton a nazarénusok püspököt választottak. Csöndben, minden lármás ceremónia nélkül ment végbe a felavatás és Landmann Mátyás, az új püspök ezelőtt három héttel meg is kezdte egyházi működését. Landmann Mátyás fanatikus, buzgó ember volt, akinek a vallási rajongás átment a vérbe és folytonosan csak az isteni kinyilatkoztatás foglalkoztatta. Legutóbb egyik hívének kijelentette, hogy álmban megjelent e őtte az Ur, aki felszólította, hogy szombat délutánig tartson penitenciát, amikor is majd el fog jönni érte és érdemei jutalmát magával viszi az égbe.

A püspök ettől a naptól kezdve teljesen elzárkózott a külvilágtól, senkivel nem érintkezett és éjjel-nappal imádkozással vezetelt.

Felvirradt a szombat reggel. A hívek a messze környékről sereglettek össze csodát látni és a püspök méltóságosan készült az utolsó utra.

Délután négy óratájtban, talpig feketében, megjelent a püspök az udvaron. Rövid beszédet intézett híveivel, amelyben kérte őket, hogy tartsák meg továbbra is jó emlékeztetőben.

Ekkor két fehér libaszárnyat kötött a hóna alá, létrán felmászott a háztetőre és a magas éresz szélén állva várakozott. A témeg izgatottsága nőttön nőtt. Az emberek imákat mormoltak és mindenki sápadtan várta a fejleményeket. Egyszerre hevesen felkiáltott a püspök:

— *Látom az Urat! Jövök már, óh istenem!* — Széttárta karját és heves csapkodással előre lendült. A várt csoda azonban nem következett be. Landmann Mátyás a magas tetőről lezuhant a köves udvarra, ahol rettenetesen összezúzta magát. A hívek isgatona fogták körül a véres tetemet és hevítették a lakosságot. A nyomban előhívott orvos bekötözte sebeit. Előhemaradásához kevés a remény.

Pirgi Tamás italmérő földrengést rendez Dárdán

Dárdán még akadnak jóhumoru emberek.

Pirgi Tamás teljentes dárdai vendéglősnek a falu határában van egy kis nyári kocsmája. A környék fiatalága idejár vasárnaponként táncolni, bálozni és inni. Az utóbbi időben azonban valahogy megcsappant az érdeklődés a kis kocsmá iránt és Pirgi ur, aki nyughatatlan kereskedelmi szellem, ezt nagyon rossz néven vette a hűtlen dárdai ifjúságtól. Am a jó dárdai kocsmáros nem esett kétségbe, hanem igen eredeti és a maga nemében valóban páratlan ötlethez folyamodott.

Vasárnap délelőtt, amikor a hívek kifelé jöttek a templomból, megjelent a templom előtti téren a községi dohos, aki kihirdette, hogy *délután négy órakor földrengés lesz Dárdán*, legtanácsosabb, ha a lakosság elhagyja a falut, kimegy a község határába és ott várja be a végzetes esemény lefolyását.

A község jámbor népe rettenetesen megijedt, sokan sietve összecsemagóztak és elmenekültek, mások, a kevésbé pesszimisták, kimentek vizadni egyet a Pirgi bácsi kocsmájába, amely így *délutánra zsutoldásig megtelt menekülőkkel*. Mart a vendéglős — Pirgi ur szerint — kívül esett a földrengési körzeten; az egy semleges terület volt, abszolút biztos földdel, amely nem szalad ki az ember lába alól. Kivéve az egész tökrészet

embert. Csak az öregemberek és a vénasszonyok várták be otthon az Uristen írását. De a földrengés egyre késett. Lassan becsododott, kigyultak a csillagok, a hold is feljött és a lakosság visszazsallingózott az úres házakba.

— Biztosan elhalasztották? — mondta Pirgi ur komoly képpel a vendégeinek, akik a földrengést reklamázták. De már senki se dült be neki.

Másnap aztán kiderült, hogy az egész vaklárma a kocsmáros csinje, aki ezzel az Amerikában is szokatlan trüffel to-

borzott magának vendégeket, akik a végzetesre való tekintettel egyáltalán nem hazaközltek a pénzért.

A felháborodott falu feljelentésére most megindult az eljárás Pirgi Tamás kocsmáros ellen. Mert ilyen furcsák az emberek: ha tényleg bekövetkezik a földrengés és öszedül a házuk, megcsodálják volna a kocsmáros, de mivel semmi sem történt és minden jószáguk épségben maradt, ökteken haragra gerjedtek ellene. Valószínűleg sokba fog kerülni Pirgi urnak ez a kis földrengés.

A féllábu Weissmann szélhámosságai három országon keresztül

A budapesti rendőrség körözi Vázsonyi ál-rokonát Vámos-Weissmann vajdasági bűnlajstroma

Svájcba szökött a suboticei kereskedők családja

A budapesti rendőrség — mint Budapestről jelentik — körözö-levelet adott ki Vámos-Weissmann József pápai születésű féllábu rokkant ellen, aki három esztendő óta sorozatos szélhámosságokat követ el Magyarországon, Jugoszláviában és legújában Olaszországban, mindenütt Vázsonyi Vilmos volt magyar igazságügyminiszter nevében.

A féllábu szélhámos három-négy évvel ezelőtt megjelent Vázsonyi Vilmos budapesti ügyvédi irodájában és ott az iránt érdeklődött, hogy hogyan kell ötemeletes sarokháza eladását a telekkönyvvel bevezettetni. Amikor kiderült, hogy semmiféle háza sincs, kidobták az irodából, de Vámos-Weissmann azóta megdöbbenő és szinte érthetetlen következettséggel Vázsonyi Vilmos nevében követ el csalásait. Azzal a néhány levéllel, amelyeket a házatíratási ügyből kifolyólag a Vázsonyi-irodától kapott, megjelenik hiszékeny embereknél, akiknek előadja, hogy vagyonát Vázsonyi Vilmos kezeli és arra hivatkozva, hogy pillanatnyilag meg van szorítva, kisebb-nagyobb kölcsönöket csal ki. A nagyobb hatás kedvéért rendszerint sürgönyököt ad fel a Vázsonyi-irodának ilyen szöveggel:

— Vilmos, küldd a pénzt. Weissmann. Vagy:

— *Kérem a határozatú sűrűs átutalást. Weissmann.*

A Vázsonyi-irodában már rézen megfelfedkeztek a féllábu szélhámosságok négy év előtti látogatásáról és éveken keresztül nem tudták megmagyarázni maguknak az iroda vezetői a Weissmann aláírású titokzatos sürgönyöket. Nemrég azonban egy fiúmei ügyvéd, aki előtt Vámos-Weissmann Vázsonyi Vilmosra hivatkozott, mint *lótársára*, információt kéri a féllábu csalóról a Vázsonyi-irodától és levélben közölte Vámos-Weissmann személyleírását is. A személyleírás — elsősorban a múltból, mint külön ismertetőjel — alapján a Vázsonyi-iroda vezetője megállapította, hogy Weissmann azonos azzal a féllábu rokkanttal, aki évekké ezelőtt az irodában járt és megtette ellene a feljelentést.

Vámos-Weissmann, aki rendszerint pápai földbirtokosnak adja ki magát, valóban pápai születésű, de természetesen nem földbirtokos. Négy évvel ezelőtt a pápai cionista-társaságban előadást tartott, ami miatt kormányzóértesítéssel letartóztatták.

Néhány hónapig vizsgálati fogságban ült és olyan ügyesen szimulálta az emlékeit, hogy beszüntették ellene az eljárást. Az internálási eljárás elől Jugoszláviába szökött, ahol először Zagrebba tűnt fel. Politikai menekültnak adta ki magát, azonban az emigránsok egyesülte gyanús viselkedése miatt nem igazolta. Zagrebban számos szélhámosságot követett el, főként a zsidó hitközségekre távozott, amelyektől nagyobb

összegeket csalt ki, többnyire Vázsonyi Vilmos nevére hivatkozva.

Zagrebból áttette székhelyét Szubotícára, ahol mint nyomorgó öngyilkos követelt el egész sor szélhámosságot.

Megjelent például egy suboticei cég főnökénél, akinek átadott egy levelet Weissmann Béla pápai földbirtokosnak címezve és azt kérte, hogy a levelet másnap délután öt órakor adja fel.

— Ki ez a Weissmann Béla? — kérdezte a suboticei nagyiparos.

— Az apám, — mondotta Vámos-Weissmann drámai hangon.

— És miért nem adja fel maga ezt a levelet?

— Mert holnap délután öngyilkos leszek, — válaszolta a féllábu szélhámos.

Bőbeszédűen elmondotta azután, hogy a magyarországi prototárdiktatura alatt vörös katona volt, majd román fogságba esett, ahol leoperálták a lábát. Előadása szerint Romániából átszökött Jugoszláviába, ahol nagy nyomorban él és emiatt akar a halálba menekülni. A végén *koszorúmegváltás* címén fűvett ezer dinárt és lemondott az öngyilkosságról. Ez azonban nem akadályozta meg abban, hogy dr. Hermann Károly suboticei orvost ugyanezzel a mesével be ne csapja; a nagyobb hatás kedvéért a máltárszékkel születési Hermannnak némi tulajdombel mutatkozott be. Hegyi Páló kereskedőtől szintén öngyilkossággal fenyegetőzve csalt ki kisebb összeget, majd egy nőt — akivel együtt töltött az egyik szállójában egy éjszakát — elküldte névjegyével Hegyhez, hogy számlája terhére adjanak ki annak egy kosztalmét. Noha

Vámos-Weissmann a névjegyén, mint a cionista világszövetség főtitkára szerepelt,

a Hegyi-cég nem adta ki a kosztalmét. A becsapott nő a szélhámos után hába tette tivé másnap a város, nem találta, mert Vámos-Weissmann visszautazott Zagrebba, miután Kladek István szállodatulajdonost is megkárosította nagyobb összeg erejéig.

Zagrebban folytatta szélhámosságait, mire letartóztatták, de mint beszámíthatatlant Tuzlára szállították, ahonnan megszökött. Noviszadra került, ahol folytatta szélhámosságait, fűtől-fűtől kölcsönöket vett fel, pincéket, szállodai portásokat károsított meg. Egy kaszírónak házasságot ígért és ezen a címen *keszírő tőle pénz és ékszerrel*, majd megszökött. A kaszírónő feljelentést tett ellene a rendőrségen, amely körözö-levelet adott ki Vámos-Weissmann ellen. Szarajevóban néhány nap múlva le is tartóztatták és átküldték a noviszadi rendőrségre, ahonnan az ügyészségre került. Hónapokig ült vizsgálati fogságban és újból örültséget szimulált. *Olyan mulatságosan adta az emlékeit, hogy az egész fogház rajta mulatott;*

végül is megszökött.

A féllábu csaló ezután Szentán kezdeti működés, azonban csak mérsékelt sikerrel, mert itt már halottak egyet-mást viselt dolgairól. Egy ízben

beköszöntött éjjelután Schweiger főrabbihoz, mint a cionista világkongresszus megbízottja és megrázó gesztusok között közölte vele, hogy öngyilkos lesz.

A főrabbi szárazon csak annyit felelt erre, hogy erre igazán ráér reggel is, ezért kár volt őt álmból fölzavarni... Ugyilátszik, a szélhámos szívére vette ezt a választ, mert bucsút mondott a Vajdaságnak és Beogradba tette át székhelyét. A fővárosból levelet küldött a Vázsonyi-irodának, amelyel magyarországi ingatlanok eladásával akart megbízni. A sablonos válaszlevelet azután szélhámosságokra használta fel, azzal bizonyítva tájékozatlan emberek előtt, hogy ő gazdag földbirtokos. A talaj azonban égett a talpa alatt és ezért jónak látta eltávozni az országból. Fluméba ment, ahol rokkant *huszártörő* nagynak és az összes világi érdemek tulajdonosának adta ki magát. Flumében mindenütt ismét Vázsonyi Vilmosra hivatkozott, mint aki vagyonát kezeli és ugy neki, mint atyjának, jogtanácsosa. Általában úgy beszélt a Vázsonyi Vilmossal való kapcsolatáról, mintha már hosszú esztendőket óta tartó bizalmas viszony volna köztük és a volt igazságügyminiszter között. Szélhámos kísérletet azonban nem végződtek mindig sikerrel és a rendőrség már érdeklődni kezdett iránta, mire Pólába költözött, ahol ugyancsak Vázsonyi Vilmos hamisított levélpapírjával, hamis aláírásával bizonyította néhány pópai hiszékeny magyarnak budapesti összeköttetését, a melyekre való tekintettel nagyobb pénzüsszegeket sikerült is kicsalni. Így károsított meg a többi között egy Hafner nevű ékszerészt Pólában, akinek ezer forintba került a féllábu Weissmann-Vámos szélhámossága. Hafner is csak későn érdeklődött levélben Vázsonyi Vilmosnál és így csak utólag tudta meg, hogy a sirárhozó féllábu ismeretlen Weissmann-Vámos József volt, a Vázsonyi nevével visszaadott európai szélhámos. Pólából is rövidesen kerekelt előt Weissmann-Vámos, előzőleg azonban

a hiszékeny Hafner meggyógyítására táviratot adott fel a Vázsonyi-iroda címére, amelyen 300 millió koronának Pólába való sürgős átvitelét kérte.

A távirat feladoványával sikerült tévedésben tartani Hafnert.

Július végével már Meránba tűtötte fel tanyáját Weissmann-Vámos és itt kezdte meg manipulációját a Vázsonyi Vilmos nevével és hamis levélpapírjával. Itt több ezer lírát harácsolt össze a meráni magyarok között, sőt miután öngyilkossággal fenyegetőzött ha nem segítik, egy-két ur, megszánva őt, még ajándékelevelt is adott neki a *chiasso olasz állami hatóságokhoz; hogy az Vámost a svájci határon átsegítse*. A szélhámosnak sikerült is átjutni Svájcba, azonban az olasz földön föltűtött utolsó napján — *hűtlenséggel Vázsonyi Vilmoshoz*. Július 30-án ugyanis dr. György István győri ügyvédnek küldött táviratot a következő szöveggel:

— Dr. György ügyvéd, Győr. Választ, melyik bank foglalkozik legjobban átutalással. Weissmann, Hotel Frau Emma Merano.

A táviratot még aznap levéllel követte, amelyben megbízta az ügyvédet, hogy kölcsönt vegyen fel egy állítólagos ingatlanára, majd a határról ismét egy sürgönyt menesztett ezzel a lakodkos tartalommal:

— *György, Pénzt! Weissmann.*

A rokkant szélhámosnak ezzel a trüffel sikerült is nagyobb összeget átutaltni magának egy győri bankhoz által Meránba.

A budapesti rendőrség megtette az intézkedéseket arra, hogy ezt a pénzt Vámos-Weissmann ne vehesse fel és a körözö-levelet megküldötte Közép-Európa valamennyi rendőrségének,

Cirkusz a cirkusz-adó körül

Kilenc hétre másfélmillió dinár adó

A vajdasági jugoszláv állampolgárok állandóan sirnak, panaszkodnak a már elviselhetetlenül magas adók miatt. A panaszok, sirások dacára az adó nem lesz kevesebb, sőt egyre szaporodik. Az adóterhek alatt nyögő polgárok számára némi vigasztalás, hogy a mai gazdasági krízis egyenesen jörmény üzlete: a Kludski-cirkusz szintén kiveszi részét az adózás gyönyöreiből.

Hétfőn délelőtti a pénzügyigazgatóság ismételt kívánságára a szubotici adó-kivető bizottság letárgyalta a Kludski-cirkusz adóját. A cirkusz hat napon keresztül járja Szubotica területén s erre az időre a pénzügyigazgatósági referens 40.000 dinár egyenes állami adót javasolt rá kiróni, ami a pótlékokkal s a pótlékok pótlékaival együtt elég nagy summára rug. Az adótárgyalás éppen nem cirkuszi jelenetek közt elég komolyan folyt le. A bizottság irgalmas volt a cirkusszal szemben, mindössze 1080 dinár harmadik osztályu kereseti adót vetett ki rá.

A cirkusz szubotici időzése alatt így is elég adót fizetett. A várossal ugyan kiegyezett 30.000 dinár városi vigalmi adóban. Az egyezséggel a város csinálta a rosszabb üzletet. Az eladott jegyek után állami jegyadó felében 140.000 dinárt fizettek be Kludski-ék, s minthogy a városi jegyadó fele az állami, a város 70.000 dinárt kapott volna, ha egyezséget nem köt. De hát jobb a biztos 30.000 dinár, mint a kockázatos 70.000. A városnak ezenkívül még 20.000 dinár jövedelme volt a cirkuszból. Ennyit fizetett közegetvám felében. Az állami

számára sokkal többet jövedelmezett a cirkusz, mert jegyadó címén 140.000 dinár folyt be az adóhivatal pénztárába, ami az eladott 700.000 dinár értékű jegy 20%-a.

Szinte félve írjuk le, hogy Szubotican még elég ócsón uszta meg a különböző adókirovó hatóságokat a Kludski-cirkusz. Mindössze 200.000 dinár adót fizetett, holott Beogradban 700.000, Zagrebban 350.000 dinárt kellett kifizetnie. Ha ezt a szuboticalakat adóztató pénzügyi hatóságok megtudják, a beogradi és zagrebi példára való hivatkozással sokkal szigorubbán adóztatnak meg — másokat.

A Kludski-cirkusz kilenc hét óta működik Jugoszlávia területén s ez alatt az idő alatt különböző adónemekben egy és félmillió dinárt fizetett be. Szinte azt kell kívánni, hogy minél tovább maradjon jugoszláv területen. Ha ilyen arányokban fizet adót, talán azt is remélni lehet, hogy a többi polgár adóját valamivel csökkenteni lehet.

Kludski-éknek azonban ügylátszik nincsenek ilyen altruista ambícióik. Sietnek el Jugoszláviából, nélkülözve még forgalmi avagy egyéb adókat rónának ki vállaltukra.

A cirkuszt azonban a súlyos adók dacára is jó üzletnek tartják. Erre vall, hogy egy jugoszlávial vállalkozó, hír szerint, kétmillió dollárt ígért a menzériáért és a felszerelésért. — s nem adták el neki. Ezt a vállalkozót kellene a pénzügyigazgatásnak kikutatni s kivetni rá a vagyonadót. Ez volna az igazi cirkusz.

vázatát megszerezze. Politikáridő nem is beszél szívesen Koundouriotis elnök; de annál szívesebben a régi időkről, az ősookról, a nagy tengerészekről, Canarisról, akit Victor Hugo három versében tett halhatatlanná.

Elbucszunk az elnöktől, aki mosolyogva mond néhány kedves üdvözlő szót.

Dr. Kovács Jenő

Épülnek a szubotici kiállítás pavilonjai

Vadászati- és kutyakiállítást is rendeznek

A szubotici lovasezred kaszárnyájának területén már teljes mértékben folytak a munkálatok az augusztus 22-ikén megnyitandó nagyvásár és kiállítás helyiségeinek felépítésére és berendezésére. A munkálatok méretei azt bizonyítják, hogy a kiállítók érdeklődése a várakozást is felülmúlja és bizonyos, hogy a közönség nagy érdeklődése sem fog elmaradni. Mindenesetre meglepő, hogy a mostani súlyos gazdasági viszonyok mellett ötszáznál több kiállító jelentkezett, úgy-hogy augusztus 1-e óta újabb jelentkezéseket a kiállítás vezetősége csak azoktól fogadhatott el, akik maguk vállalkoznak kiállítási helyiségek építésére.

A kiállítási igazgatósága a kiállítási területet legzavartalanabbban a főhelyek teljes kihasználásával osztotta be és ennek megfelelően a következőképpen helyezte el az egyes osztályokat. Az »A« pavilonba kerül többek közt a bőripar, papíripar, hangszeripar, élelmiszer, piperecikkek, valamint a nagyszerűnek ígérkező vadászati kiállítás. »B« pavilon: mezőgazdasági iparcikkek, »C, D, E, H, I, M, L.« pavilonok: állatkiállítás, »F.« pavilon vasipar, butoripar, elektrotechnika. Különösen a butoripar ígérkezik impozánsnak, mert e szakmában az egész SHS. királyság ipara képviselve lesz. A »G.« pavilonban az autókat, motorokat és az ezzel rokonszokmájú iparcikkeket helyezik el.

A főbejárattal szemben kerülnek kiállításra az építészeti anyagok és ugyanitt állítják fel a mezőgazdasági öntözővállalatok gépeit is. A másik szabad területen a mezőgazdasági gépek és szerzők kerülnek kiállításra. A kiállítási nagytábor mellett, mindkét oldalán izlées magánpavilonok épülnek, amelyekben különböző iparcikkeket helyeznek el. Ugyanitt állítják fel a sörgyárak ivócsarnokait és a cukrászbödeket is.

A helyiségek berendezése már a jövő héten megkezdődik, mert a kiállítókat felszólították, hogy áruikat legkésőbb augusztus 15-ike és 18-ika közt hozzák Szubotica-ra.

A szubotici nagyvásár és kiállítás alkalmával nagy vadászati és kutyakiállítást is fognak rendezni, melyen számos nagyon szép trofeális gyűjtemény bemutatását helyezték kiállításba. A kiállítás igazgatósága felhívja a gazdaközönséget, hogy különösen a gazdaságban használatos kutyáit hozza el a kutyakiállításra. Különösen a puli- és a komondor-fajtákat szeretné a kiállítás igazgatósága bemutatni. A kiállítási szándékokok jelentésként be kutyáikat Kiler Zorka-gyár-igazgatónál, vagy pedig a szubotici nagyvásár és kiállítás mezőgazdasági osztályának igazgatóságánál. A bejelentési határidő augusztus 16.

Az előjelek szerint nemcsak a belföldről, hanem a külföldről is igen nagy számban fognak Szubotica-ra jönni, a kiállítás megtekintésére. A nagyarányú érdeklődésre való tekintettel a kiállítás igazgatósága úgy intézkedett, hogy a kedvezményes utazásra jogosító vásári igazolványok Magyarországon nemcsak Budapesten, hanem a vidéken is, a magyarországi kereskedelmi kamaráknál, nagyobb pénzügyintézeteknél is beszerezhetőek. A budapesti SHS. meghatalmazott kereskedelmi képviselőket a Budapestre küldött igazolványokat a nagyobb magyar vidéki városokba is szétküldötte.

HIREK

Megszólalnak az öszikék

— Fázol? — kérdezte gyöngéden a fiatal férfi.

— Nem, nem éppen, — mondta az asszonyka csendesen — csak úgy összebörzongtam... Csavard le egy kicsit a lámpát.

Megint felkerekedett egy kicsit a szél s hűvös szárnyaival meglegyintgette az asztalon álló petróleumlámpát. A sápadt láng füstölt. Köröskörül megsuhogtak a fák koronái, nem hajoltak meg, nem, csak nagyon halkán, nagyon finoman, alig mozgatva meg a lámpafényben komoran tornyosodó lombjaikat s a szél tovasuhant, alecsavart lámpa szomorúan guggolt az asztalon.

Még ott volt a fehér abrosz, a kancsó és a poharak, a kenyér is a kenyérkosárban. A férfi cigarettázott, az asszony olvasni akart, ezen az estén valahogy nem ment a beszélgetés. Tavasszal esküdtek, aztán következett a forró nyár, a nagyon forró nyár, zuhogó sugaraival s betelhetetlen csókolózásával a szirmoknak és porzóknak. Reggeltől estig tartó örök csók, örök összetapadás, örök keresés és talákozás ujra és újra. Ilyen nyár nem volt még, mióta a nap lángolt az égbolton. Ilyen kék ég, ilyen sötétzöld fák, ilyen csend, ilyen remegő megvalósulás. Az asszonyka szinte elsápadt, ha az elmúlt néhány hónapra visszagondolt. Jó lenne újrakezdeni, egészen előlről, egészen kislány korától, amikor csak halk, bujkáló sejtései voltak, bakfiskorától, amikor már karcsu és izmos lábszárain megakadtak a szemek s ha a szél fellebbentette szoknyáját, térdei, mint kerek gyümölcsök ragyogtak ki alóla. Az első álmokat, a titkos ábrándokat csókról, férfiről, szerelemről, mindent, mindent szeretett volna előlről kezdeni, úgy, ahogy lepergett, megismerkedését a férjével, a rajongást, mely szívét betöltötte mindjárt az első félórában, amikor szavait hallotta s azonnal megértette, noha fogalma sem volt addig arról, arról beszélt.

Ez volt az első este, hogy csak ülték, ülték egymás mellett s elgondolkodtak. Nemcsak az asszony, a férfi is elmélázva szívta cigarettáját, nemcsak az asszony, a férfi is előlről szeretne volna kezdeni ezzel az édes lánnyal, akkor még lánnyal mindazt, ami ma estig történt. A lelkeseéseket, az álmodtan éjszakákat, a cigányzenét és a törött poharakat, az első részegítő csókot s az első reszkető ölelést. Szerette volna még egyszer lánynak tudni az asszonyt, aki sikoltozva s fájdalommal tapad hozzá s kiből ő okozta a forradalom lázát s átalakítását.

Ha még egyszer lehetne gyenge, leeresztett haju, féltő, hozzásimuló lány. Lány.

— Azt hiszem, — mondta az asszonyka nagyon halkán, mikor a szél újra átsuhant a verandán, szókekoszorus fejét, tejarcát lehajtotta s megint a kendőbe burkolózott — azt hiszem... most már biztos.

Nagy csend suhant rájuk. Valahol egy alma tompán lekoppant a földre. Az ágak között narancs-veres koronggal emelkedett a hold. Olyan volt, mint távoli ótárkö hatalmas, misztikus tüze.

— Azért még nem biztos — mondta a férfi.

— De... de... s ha igen, akkor fiu lesz...

Elfutotta a pirosság, egészen a nyakáig pirult, szívét elámitotta a csodálatos, rettentő öröm... A gyermek.

Távol halvány narancsfénnyel égett a misztikus ótárkö s a fákon meg-megcsillant egy piros, vagy aranyárga gyümölcs a fekete lombok között.

Egészen közel, finoman, halk trillázással, mint félénk, parányi tündér, hegedős ezüsihegedűje, megszólalt az első öszike. Még nem felelt neki sehol a második. Egyedül cipelte, hegedült, halkán, mint a távolról közelgő ősz édesbus muzsikája.

Kodolányi János

A hellén szabadságharc szülőföldjén

Látogatás a görög köztársasági elnöknél

— A Bácsmegyei Napló tudósítójától —

Hydra, augusztus

Athénben perzselőben tűz a nap, a hőmérő árnyékban 37 fok Celsius mutat. Aki csak teheti, menekül Athénből. A köztársaság elnöke is, Paolos Koundouriotis admirális elhagyta a fővárost és a Koundouriotisok ősi rezidenciájában, Hydra szigetén tölti a nyarat. Az ősz admirális, a görög flotta egyik legnagyobb hőse, a legjobban csengő görög történelmi név viselője, egyszerűen, visszavonult nyaral Hydra.

Piraeusból csak nagy ügyel-hajjal tud kis hajónk a rengeteg gőzös és vitorlás között a szabad tengerre vergődni. Amint végre kiérünk, előbb a kikötő kőműv-rengetege tűnik el szemünk elől, aztán már csak a Licabeth tetejének kis kápolnája mutatja, merre is van Athén. Majd az is lebukik a láthatárról és a kis gőzös egymás után hagyja el a bájos szigeteket: Aegina, Porros, Methana maradnak el mögöttünk. Ezek a szigetek az athéniak nyári üdülőhelyei, az Adria szigeteihez hasonlítanak. Végre négy órai hajózás után Hydra-t kört ki az »Attikon«. Férge bárkások lépik el a hajó környékét, mesterien kapják el a csolnakba szálló utast podgyászával együtt. Néhány evezőcsapás és kúnn vagyunk a parton, Hydra szigetén, a hellén szabadságharc szülővárosában.

Száznégy évvel ezelőtt, 1821-ben Ali, Janinal pasa Mohamed szultán ellen felázadt és segítségül hívta a görögöket, akiknek függetlenséget ígért. Az egész országban mindenfelé megkezdődtek a felkelések, Germanos püspök Patrassban hirdetett kereszties hadjáratot, Ypsilantis Sándor Moldvában mozdult meg, az Archipelagos, a Peloponnesos is kibontotta a szabadságharc zászlaját. Az egész mozgalomhoz a »nervus rerum«-ot, a pénzt, a spanyol tallérokat Hydra adta. Még abban az időben, amikor a blokált Spanyolországba csak hajósok merték gabonát csempészni, a csempészhajók a buzáért majdnem ugyanannyi súlyu

ezüstöt kaptak, szép kerek spanyol tallérokat. Ezeket azután ott őrizték a hydrai ciszternákban. Egész ciszternákkal állott a pénz a nagy hajósok házaiban; ekkor élte Hydra a fénykorát: negyvenezer lakosa volt a szigetnek és százötven hajó szelte hydrai lobogó alatt a tengereket. (Hydrának külön zászlaja van.) És 1821-ben ezek a nagy hydrai ciszternákban. Egész ciszternákat odaáldozták a hellén szabadságharc oltárára. A hajóhadunk Miaoulis volt az admirális, mellette Tomhazis, Tsamados és főleg Canaris tűntek ki. Viszont az áldozatkészségben a Koundouriotisok jártak elől, minden ezüstjüket, minden hajójukat a nagy ügy szolgálataiba állították. És a mai görög arisztokrácia ezeknek a szabadságharcosoknak a sorából kerül ki: a Koundouriotisok, a Miaoulisok, a Canarisok... A nagy harc után ki is merült Hydra és ma mindössze ötezerhatszáz lakosa van, a hydrai zászlót pedig csak néhány apró szívachalász bárkája lengeti. De az előkelő hydrai családok még mindig megtartották őseik rezidenciáját és ma is szívesen üdülnek a szigeten.

Az ősi kastélyban fogad Paolos Koundouriotis, a hellén köztársaság első elnöke. Szabadságát tölti Hydra-n, egyedül, kabinetfőnök, titkár nélkül, csak néhány katonatiszt teljesít mellette szolgálatot. A hatalmas fogadószoba falait csak néhány családi kép díszíti. Néhány régi görög fegyver, remekművű intarziával, pár lauteuil és egy hosszú asztal. Az asztalon aktatáska, könyvek, iratok és egy gramofon, az elnök egyetlen nyári szórakozása.

Néhány üdvözlő szó után valahogy kicsuszik a számon a »politika« szó. Az elnök elmosolyodik, majd hangosan elneveli magát, egyet legyint a kezével: számára nincs politika, ő nem politizál. Amióta az elnök nehéz tisztét betölti, csak egyetlen egyszer élt elnöki jogalval, akkor, amikor Pangalostól megkövetelte, hogy a parlament bizalmi sza-

— **Szerdán veszi át hivatalát Malagurszki polgármester.** Malagurszki Albe polgármester vasárnap tért vissza szabadságáról és szerdán átveszi hivatalát **Rajcsics Sándor** helyettes polgármestertől. **Rieger Dezső** polgármesteri titkár, aki szintén szabadságon volt, hétfőn lépett hivatalba.

— **A suboticei közigazgatási bizottság ülése.** Szubotica város közigazgatási bizottsága kedden délelőtt tartja augusztusi ülését.

— **Szomborban is megkezdődött az agrárrevízió.** Szomborból jelentik: Mitránovics Milenko agrárminiszteri biztos hétfőn Szomborba érkezett és megkezdte az agrárrevíziót.

— **Egyházi hír.** Budanovics Lajos bácskai apostoli adminisztrátor, Temay Antal bezdáni káplánt ugyanilyen minőségben Apatinba helyezte át.

— **Szuboticei adókvetések.** Augusztus 20-án a következő V—VI—VII—VIII. körök kerülnek sorra: Babianovics József, Bajics Györgyné, Baka Antal, Baka Ferenc és neje, Baka Mária, Baka Mátyás, Bakó György, Baksa József, Balázs Piri Adám és neje, Banich Hermann, Bozsics István, Budanovics János, Budinsevics Jánosné, öz. Csik Istvánné, Delics Mátyás, Ebernhardt Károlyné, Engi Andrásné, Garai Istvánné, Gáspár István, öz. Gönczöl Vécóné, Govorkovics Károly, Gracz Jósó, Garaj Józsefné, öz. Horvát Benóné, öz. Fejér Ferencné, Juhász Simon, öz. Körmöczy Lajosné, Kis Jánosné, Kis Józsefné, Kollár Lőrincé.

— **Megkezdtek három új vajdasági telefonvonal építését.** Noviszadról jelentik: A novisadi postaigazgatóság műszaki osztálya hétfőn megkezdte három új közvetlen távbeszélővonalat: a **noviszad—velikibecskereki**, a **novisad—velikikikindai** és a **noviszad—bácskópetrováci** — **bácskapalánkai** távbeszélő vonalak építését, ami által az érdekelt városok közvetlen és gyors összeköttetést kapnak és emellett a fővonalak is lényegesen tehermentesülnek. A **Novisad—Velikibecskerek** vonalán Zablya és Aradac közt a Tiszán át huszonnyolc méter magasságban feszítik ki a távbeszélőhuzalt. A három új vonal építését **Nenadovics Velimir** novisadi postaigazgatósági osztályfőnök állandó sürgetéssel eszközölte ki.

— **Orvosi hír.** Török Béla dr., főorvos, a szuboticei zsidókórház igazgató főorvosa nyári szabadságáról hazaérkezett és rendeléseit újra megkezdte.

— **A topolai polgári iskola magyar osztályai.** Topoláról jelentik: A topolai polgári iskola, amely a színmagyar bácskai járásban elsőrangú kulturmissziót tölt be, most a megszűnés veszedelme előtt áll. A polgári iskola iránt, amelyben eddig a magyar nyelvű oktatás azért maradt fenn, mert állandóan magas számban iratkoztak be magyar anyanyelvű növendékek, már igen csekély az érdeklődés. Egyre kevesebben jelentkeznek felvételre a polgári iskolánál s emiatt az iskola magyar osztályai az elnéptelenedés előtt állnak. A szülők közönyének — attól kell tartani — súlyos következményei lesznek. Az iskola igazgatósága ugyanis jelentést tesz a közoktatásügyi minisztériumnak párhuzamos magyar osztályok megszüntetése iránt. Most dicséretes mozgalom indult meg a szülők körében annak érdekében, hogy irassák be gyermekeiket az iskolába és így kerüljék el az iskolát fenyegető veszélyt.

— **A novisadi zsidó hitközség új főkántora.** Noviszadról jelentik: A novisadi zsidó hitközség képviselőtestülete egyhangú határozattal főkántorrá választotta Schächter Izidor bécsi főkántort.

— **A szuboticei sakkverseny nyolcadik fordulójára.** A vasárnapról függőben maradt játszmák közül **Valentinesics** nyert Pavkovics ellen, a **Markovics—Gräber** játszma pedig remis lett. A hétfői nyolcadik fordulón **Boschán** nyert Todorovics ellen, **Gräber—Csillag** ellen, **Vidmár—Markovics** ellen és **Feuer—Rozsics** ellen. Remisvel vezetett Sztupán—Pirc, Poljakov—dr. Singer és Kulzsinszki—Tenner. Függőben maradtak a Pavkovics—Tóth és Valentinesics—dr. György játszmák. A verseny állása a hétfői, nyolcadik forduló után: **Feuer** (Szubotica), **Kulzsinszki** (Noviszad), dr. **Singer** (Zagreb), **Vidmár** (Ljubljana), 5. dr. **György** (Szubotica) 4½ (1), **Boschán** (Szubotica), **Gräber** (Szombor), **Poljakov** (Beograd) 4½, **Markovics** (Noviszad), **Rozsics** (Zagreb), **Tenner** (Sztari-Becsej) 4, **Valentinesics** (Ljubljana) 3½ (1), **Pirc** (Maribor), **Sztupán** (Maribor) 3½, **Csillag** (Szubotica) 3, **Pavkovics** (Split) 2½ (1), **Tóth** (Vrsac) 2 (1), **Todorovics** (Beograd) 2. Kedden, a kilencedik fordulón a következő játékosok kerülnek szembe egymással: **Tóth—Valentinesics**, **Feuer—Pavkovics**, **Markovics—Rozsics**, **Csillag—Vidmár**, **Boschán—Gräber**, dr. **Singer—Todorovics**, **Pirc—Poljakov**, **Tenner—Sztupán**, dr. **György—Kulzsinszki**.

— **Újabb fogolycsere Magyarország és Oroszország között.** Budapestről jelentik: Szombaton százötven hadifogoly érkezik újból Oroszországból Magyarországra, akikért hetvenöt kommunista foglyot ad ki a magyar kormány Szovjetországnak. A fogolycsere Szob állomáson fog megtörténni.

— **Befejeződnek a francia-magyar tárgyalások.** Budapestről jelentik: A francia-magyar tárgyalások még ezen a héten befejeződnek. A kiküldöttek egyelőre provizorikus megállapodásokat létesítenek a függő kérdésekben.

— **Tűz Noviszadon.** Noviszadról jelentik: A Sajkaska utca 15. számú ház teteje hétfőre virradó éjszaka kigyulladt. A házbeliek, **Szvirsevics Pera** és felesége oly mélyen aludtak, hogy a tüzet nem vették észre és csak a tűzoltók hozták ki őket az épületből, amikor már a szobába is becsaptak a lángok. **Szvirsevics** és felesége könnyebb sérüléseket szenvedtek. A kár harmincezer dinár.

— **A megzavart körmenet.** Udineből jelentik: Udineban egyházi körmenet vonult végig a városon. Utközben egy motorkerékpáros belehajtott a tömegbe és elütötte a keresztet vivő sekrestyést, aki erre a kereszttel fejbeütötte a kerékpárost, ez viszont revolvért rántott és rálőtt a sekrestyésre. A lövöldöző kerékpárost a rendőrség letartóztatta.

— **Tizenkét félévre emelik fel az orvosi tanulmányok idejét Ausztriában.** Bécsből jelentik: A közoktatásügyi minisztériumban a dékánok és több egyetemi tanár jelenlétében tanácskozás volt az orvosi tanulmányi rend megváltoztatásáról. A tanácskozáson **szükségesnek** találták, hogy az orvosi tudományok idejét 10 félévről tizenkét félévre emeljék fel.

— **Halálos balesett építkezés közben.** Budapestről jelentik: Az újpesti iskola épületének renoválása közben súlyos szerencsétlenség történt. A közművesek állványai összedőltek és nyolc munkás a második emelet magasságából lezuhant. A szerencsétlenségnek egy halottja és három súlyos sebesültje van, négy munkás könnyebben sérült meg.

— **Kilencszáz milliárdos közmunkák Magyarországon.** Budapestről jelentik: **Smith Jeremiás** népszövetségi főbiztos jóváhagyta az állami közmunkákról szóló programot. A közmunkák összege kilencszáz milliárd magyar koronát tesz ki. A program végrehajtása a legközelebbi napokban megkezdődik.

— **Szerdán megszűnik a vízumkényszer Ausztria és Németország között.** Bécsből jelentik: Az Ausztria és Németország közt régebben létrejött egyezmény alapján augusztus 12-ikétől kezdve a két állam polgárai vízum nélkül utazhatnak át az osztrák-német határon.

— **Rendet teremtenek a beograd-becskerekeli telefonvonalon.** Velikibecskerekéről jelentik: A beograd—becskerekeli telefonvonalon napirenden levő zavarok miatt a kereskedelmi- és iparkamara intervniált a postaügyi miniszternél. A minisztériumtól hétfőn leirat érkezett a kamarához, amelyben a miniszter megígéri, hogy utasítani fogja a technikai osztályt a vonal alapos és gyors rendbehozására.

— **Az eltűnt pénzárca.** Szomborból jelentik: **Popris János** szuboticei fakeskedő szombaton délután a szombori vasútállomás várótermében a vonatra várakozott. Időközben levelet írt és amikor a levelet elvitte, hogy bedobja a postaládába, a négyezer dinárt és hatezer dinár értékű értékpapírt tartalmazó tárcáját a váróterem asztalán felejtette. Mire visszatért, a tárca eltűnt. Feljelentést tett a rendőrségen, amely megindította a nyomozást. A nyomozás során egy horvát, aki ellen az a gyanu, hogy ellopta a tárcát, őrizetbe vettek.

— **Halálozás.** Apatinból jelentik: **Oppenländer Gyula**, az apatini polgári iskola nyugalmazott tanára, 67 éves korában meghalt. Az elhunyt tanár 46 évig működött megszakitás nélkül az iskolánál és nagy része volt abban, hogy az apatini polgári iskola egyik legjobbhírű intézet lett. Temetése őríási részvét mellett ment végbe.

— **Jogtalan legeltetés miatt megölt egy kanászt.** Zemunból jelentik: Vasárnap délután **Markuzov Zsíkó** zemuni földműves katonafegyverrel agyonlőtte **Velicskovics Nikola** kanászt, aki a sertéseket **Markuzov** földjén legeltette. Mivel **Markuzov** földjén az idén jogtalan legeltetők a természetben nagyobb károkat okoztak, a vasárnapi eset annyira felháborította, hogy katonafegyverrel, amit magával vitt, rálőtt a kanászra, aki nyomban meghalt. Kihallgatása alkalmával tagadta, hogy szándékosan ölte meg **Velicskovicsot**. A rendőrség megindította ellene az eljárást.

— **Kínai löszergyárosok papirból készített puskagolyókat szállítottak a hadseregnek.** Londonból jelentik: A **Times** írja, hogy elfogott kínai katonáknál papirból készített puskagolyókat találtak. Milliósok milliószámra gyártották őket. Mutatóul mellékelten küld is egy csomag ilyen puskagolyót. Megjegyzi végül levelében a humánus érzésű angol, hogy az ilyen panamát csak dicsérni lehet az emberszeretet szempontjából — olyan polgárháborúban, amelyben honfitársak állnak egymással szemben, hatalomra törekvő emberek kedvéért.

— **Lopás a szombori vasútállomáson.** Szomborból jelentik: **Tirjun Stevan** horgosi paprikakereskedő feljelentést tett a szombori rendőrségen, hogy ötezer dinár értékű csomagját a szombori vasútállomás harmadosztályú váróterméből ellopták. A rendőrség megindította a nyomozást, amelynek során két gyermeket, akik a csomagot megtalálták, előállították a rendőrségre.

— **Halálos szurkálás.** Noviszadról jelentik: Vasárnap éjszaka **Zsablyán Kelemen Szilveszter** földműves leszurta **Takács József** zsablyai lakost, aki nyomban meghalt. **Kelemen** letartóztatták és a novisadi ügyészségre szállították.

— **Meggyilkolta a barátját.** **Gabrics Antal** suboticei földműves — mint a **Bácsmegyei Napló** közölte — pénteken éjjel ittas állapotban késével leszurta barátját, **Ilics Jován** aleksandrovói gazdát, akit a mentők súlyos sérülésével kórházba szállították. **Ilics** hétfőn reggel behalt sebébe. **Gabricsot**, akit a rendőrség még pénteken éjjel letartóztattott, átadják az ügyészségnek.

— **Fölmentések és kinevezések a bánati jegyzői karban.** Velikibecskerekéről jelentik: A belügyminiszter **Francz Lázár** tarcsi jegyzőt fölmentette, állásától és helyébe **Bólya György** niceanini jegyzőt nevezte ki, **Petkovics Vladisláv** fölmentett perleszi jegyző helyébe **Dinics Szvetisláv** volt módosi jegyzőt, **Hosszu Kamillió** fölmentett buduricai jegyző helyébe **Adamovics Milenko** maruzinai segédjegyzőt neveztek ki. **Gausz György** secesenovói jegyzőt fölmentették és helyébe **Müller Sándor** volt sveti-huberti jegyzőt neveztek ki. Ugyancsak fölmentették állásától **Ankucis Milán** sveti-mihályi jegyzőt, akinek helyére **Popovics Bozsidar** tót-aradési jegyző kerül, míg **Tótaradacs** jegyzőjének **Kalinics Bogdán** novisadi városi tisztviselőt neveztek ki. **Bubrinesics Kálmán** jablonkai jegyzőt szintén felváltották **Velenderics Jován** beogradi tisztviselővel, **Jorgovics Tihamér** starácskai jegyző helyére **Gyurgyin Milivoj** karagyorgyevói jegyző kerül, **Karagyorgyevóra** **Szekulics Stevan** csentereki, **Csenterekre** pedig **Sztokovics Milutin** volt csentereki jegyzőt neveztek ki. Végül fölmentették állásától **Acz János** sveti-jovani jegyzőt is. Helyére **Kerezdzin Jesta** volt kiszási jegyző kerül.

— **Eljegyzés.** Stein Hajnalka Vel.-Becskerek, **Hubert Rezső** Szubotica, jegyesek. (Mindenkülön értesítés helyett.)

— **A noviszadi szerb színházársulat szeptember 15-én megkezdte előadásait.** Noviszadról jelentik: A noviszadi szerb színházársulat, amely már 1860. óta áll fenn és a háború kitörése óta szünetelteti előadásait, szeptember 15-én ismét megkezdte működését. Elsőrendű erőkből színházársulatot szervezett, amellyel a Vajdaság minden nagyobb városát és községét be fogja utazni. A szerb színházársulat Szubotican, Szomborban, Veliki-Kikindán, Veliki-Becskerekén, Szentán, Pancsevón, Sztaribecsen, Titelen, Zsablyán fog előadásokat tartani és egyelőre kizárólag drámákat fog bemutatni. A társulat főerősségei a noviszadi színház volt tagjai közül, **Vesznic**, a kiálló rendező, aki a társulat igazgatója is lesz, továbbá **Dusanovics** hősszerelmes és felesége, **Dinics** a szkopljei színház volt komikus, **Avirovics Olga**, a noviszadi színház volt naivája.

— **Leégett a tüzoltó háza.** **Sentáról** jelentik: **Szabo Mihály** tüzoltó és papucosmester háza vasárnap éjszaka — **Szabó családjának** távollétében — kigyulladt és teljesen leégett. A kár háromezer dinár. A rendőrség megindította a nyomozást annak kiderítésére, nem gyújtogatás okozta-e a tüzvést.

— **A novisad—petrovaradini kompközlekedés.** Noviszadról jelentik: A **Dunán** **Novisad** és **Petrovaradin** közt a pilótahíd összeomlása óta tudvalevően kompon bonyolítják le a kocsiforgalmat, amely kompot a **Fruska Gora** nevű vontatóhajó vontatja. A gőzös vasárnap teljesen megrakottan nekiment a partnak úgy, hogy csak a véletlenül ment, hogy a kocsik bele nem fordultak a vízbe és a lovak meg nem vadultak. A vontatóhajónak ekkor a közelben horgonyzó **Levics** nevű gőzös ment segítségére, amely a kompot a parthoz vontatta. Egy órával később a **Fruska Gora** a **Duna** közepén a gépek elomlása miatt kénytelen volt megállni, úgy hogy ismét a **Levics** segítségét kellett igénybe venni, hogy a kompa a parthoz juthasson.

— **Utonállás.** Becskerekéről jelentik: **Babics Ráda** perleszi földművest az országuton ismeretlen tettesek megtámadták és ezer dinárt elraboltak tőle. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Szomborban leszállították a kenyérárát.** Szomborból jelentik: A szombori polgármester árszállítási akciója eredményel járt: a szombori pékek a fehér kenyér árát öt és fél dinárra, a barna kenyérét pedig 4 dinárra szállították le. A zsemlye és kifli árában nem lesz változás, a pékek azonban megígérték, hogy a jövőben a zsemlyét és kiflit is nagyobb alakban fogják forgalomba hozni.

— **Éhségstrájk a munkásbiztosító pénztár tüdőbeteg-szanatóriumában.** Zagrebből jelentik: A munkáspénztár és a rokkant szövetség tüdőbeteg tagjait a Zagreb melletti Brestovácson ápolják, az országos munkásbiztosító-pénztár szanatóriumában. A jelenleg ápolás alatt álló betegek már régebb óta panaszkodnak a rossz ellátás miatt, a szanatórium igazgatósága azonban nem orvosolta a bajokat. A betegek vasárnap azután, amikor legutóbbi panaszukra sem történt intézkedés, elhatározták, hogy éhségstrájkot kezdenek. Határozatilag kimondták, hogy amíg a munkáspénztár központja és a rokkant szövetség bizottságát nem küldenek ki a szanatóriumi állapotok megvizsgálására, nem hagyják abba az éhségstrájkot.

— **A rulett áldozata.** Fiuméből jelentik: Az abbáziai parkban Weiner Aladár budapesti kereskedő szombaton hajnalban egy fára felakasztotta magát. Weiner néhány héttel ezelőtt ment le Abbáziába, ahol a játékasztalban minden pénzét elvesztette. Mithogy Weiner a penzió árval is adós maradt, az abbáziai szállodások és penziótulajdonosok mozgalmat indítottak aziránt, hogy amelyik vendég a kaszinóba jár játszani, minden alkalommal fizesse ki számlóját, mielőtt hozzáfog a játékhöz.

— **Értesítés.** *Populics Pavle* nyugalmazott szuboticei anyakönyvvezető közli, hogy a hivatali működése alatt házasságkötések alkalmával hozzájuttatott adományokat a következő célokra fordította: A Szerb Nőegyletnek 871.75 dinár, a Tartalékos Tisztek és Harcosok Egyesületének (Beograd) 250 dinár, Péter király szobrára 1006 dinár, a »Szuboticski Glasnik« szerkesztőségének 1000 dinár, összesen 3127.75 dinár.

A legszebb tényezőket tekintheti meg a suboticei Nagyvásár és Kiállítás!

— **Három fűrdővendéget agyonütött Portorosóban egy hidroplán.** Fiuméből jelentik: Súlyos szerencsétlenség történt Portorosóban. Egy hidroplán, amelyet Anglorotti Alfréd pilóta vezetett, a strand felett repült. Amikor le akart szállni a vízre, olyan alacsonyan repült, hogy a mólón álló fűrdőzőket lesodorta a vízbe. Hárman meghaltak, ketten súlyosan megsebesültek. A pilótát a rendőrség nyomban tartóztatta.

— **Ireg villanyvilágítást kap.** Novisadról jelentik: Ireg szerémségi község elhatározta, hogy a szomszédos vrdniki községbánya villanytelepéről a községet villamosítani fogja. Hasonló tervvel foglalkozik Neradin, Maradék és Krusedol és ugyancsak Vrdnik fogja a venáci gyermeküdülőt, amelyet a noviszadi egészségügyi felügyelőség létsített, villannyal ellátni.

Érdemes látni az, aki nem állít ki a suboticei Nagyvásár és Kiállítás!

— **Gyalog Konstantinápolyba.** Londonból jelentik: Hétfőn öt német diák érkezett Londonba, akik Drezdából indultak el, hogy gyalog Csehszlovákián, Magyarországon, Jugoszlávián, Románián és Bulgárián át Konstantinápolyt fekeressék. A német diákok, akik utközben adományokból tartják fenn magukat, a Vajdaságból Romániába mennek át.

Mutassuk meg, hogy mit termel a Vajdaság mezőgazdája!

— **Eltűnt kisfiú.** Tornyosról jelentik: Kolics Mátyás napszámosnak Mihály nevű kilenc éves fia Tornyoson eltűnt Kopasz Mihály tanyájáról, ahol a kisfiú sertéspásztor volt. A tornvosi rendőrség széleskörű nyomozást indított a kisfiú felkutatására.

— **Este hat órákor be kell zárni a noviszadi üzleteket.** Noviszadról jelentik: A noviszadi Lloyd felkérésére *Mihajlovics Szlavko* főkapitány szabályozta az üzletnyitások és üzletzárások rendjét. A kiadott rendelet szerint az üzletek hétköznaponként élel reggel hét órákor, nyáron pedig hat órákor nyithatók. Minden üzletet este hat órákor kell lezárni, kivéve a kenyér, a pék, a cukrász, a csemege, a szatós, a borbély, a trafik, újság-üzletek, virágkereskedések és temetkezési vállalatok, amelyek este hét óráig tarthatók nyitva. Vasárnap kilenc óráig a kenyér, a tej, mészáros és hentes üzletek, déli 12-ig pedig a borbélyok, virágkereskedők tarthatnak nyitva. Egész nap nyitva tarthatók a kávéházak, vendéglők, szállodák, mozik, fényképészek, cukrászdák, trafikok és temetkezési vállalatok. Hétköznap déltől két óráig minden üzletet zárva kell tartani. Az országos vásár esetén minden üzlet vasárnap is délig nyitva tartható.

Mielőtt vásárol jégszekrényt, sörparatust és szállodaberendezést, kérjen árjegyzéket Braća Goldner jégszekrény-, fabutor- és rézárugyártól Subotica, Jugovičeva 25.

Női- és gyermekfehérneműt a legjutányosabb áron a »Dama« fehérneműszalon készit Tolstojeva (Ódor-u.) 21.

SPORT

Sombori uszók győzelme a spliti országos uszóversenyen

A sombori Sport uszógárdája résztvett a spliti országos uszóversenyen, a melyen az országos vízpoló-bajnokságot is lebonyolították. A versenyről eddig csak szűkszavú táviratok érkeztek, amelyek szerint a sombori uszók kitűnő eredményeket értek el. Az 50 és 100 méteres gyorsuszásban *Popovics Nenád* második lett, a 100 méteres hátuszásban *Deák* győzött, de hogy milyen idővel, arról még nem jött jelentés. A 100 méteres melluszásban *Koller* szerezte meg a győzelmet, a 200 méteres hátuszásban azonban csak a második helyet tudta biztosítani magának.

A Sombori Sport kitűnő vízpoló-csapatát már nem szerepelt ilyen sikeresen. A selejtező során 6:1-re verte meg a spliti *Firule* csapatát, a döntőbe azonban nem tudott bejutni, mert a csapat legjobb játékosa, *Zsigmond Tibor* a selejtező mérkőzés után úgy megsérült, hogy nem vehetett részt a további mérkőzéseken. Ehhez a súlyos hendikephez hozzájárult még az is, hogy a csapat egyik standart tagját, *Lalosevicset* is nélkülözni volt kénytelen, akit a tartalék játékos egyáltalán nem tudott helyettesíteni. A vízpolóbajnokságot egyébként egész váratlanul *Dubrovnik* nyerte meg, amely a döntőben erős küzdelem után verte ellenfelét.

A sombori uszók kitűnő szereplése beigazolta, hogy a Vajdaság uszósportja első helyen áll az országban.

Plavics győzött Szegeden. A Szegeden megtartott vasárnapi országos atlétikai versenyen a benevezett jugoszláv atléták közül egyedül *Plavics* (Sombor) indult, aki a gerelyvetést 49.90 m. kitűnő eredménnyel megnyerte. A sombori atléta indult a gátfutásban is, ahol *Orbán* (Szeged) mögött a második helyen végzett és a 400 méteren, ahol 56.2 mp. jó idővel szintén a második helyet foglalta el. *Plavics* teljesítményéről

nagy elismeréssel írják a budapesti sportlapok, amelyek megjegyzik, hogy a jugoszláv atlétának főleg a gerelyvetésben van nagy jövője.

Meglepetések a német atlétikai bajnokság másnapján. Berlinből jelentik: A német atlétikai bajnokságok másnapján folytatódott a meglepetések. Az 1500 méteren *Peltzer* remek idővel 4 p. 00.2 mp.-el győzött, *Söllinger* pedig 14.33-ra javította a súlydobás fekoráját. Részletes eredmények: 200 m. 1. *Schüller* (Krefeld) 22 mp. 2. *Büchner* (Magdeburg) 22.2 mp. 400 m. 1. *Schmidt* (Berlin) 49 mp. 2. *Steves* (Köln) 49.4 mp. 1500 m. 1. *Peltzer* (Stettin) 4 p. 00.2 mp. 2. *Brüchner* (Köln) 4 p. 01.9 mp. *Súlydobás*: 1. *Brechenmacher* (München) 13.81 m. 2. *Söllinger* (Darmstadt) 13.53 m. *Söllinger* verseny után 14.33-ra javította a német rekordot. Gerelyvetés: 1. *Lüdecke* (Berlin) 55.71 m. 2. *Hauer* (Düsseldorf) 55.60. 400 m. gát: 1. *Trossbach* (Berlin) 55 mp.

Franciaország atlétái legyőzték a svájciakat. Párisból jelentik: A francia-svájci atléta viadalon Franciaország 75:57 arányban legyőzte Svájcot. A 100 és 200 métert *Mourlon* (francia) nyerte 11. illetve 22 mp.-es idővel. A 400 méteren *Tanevean* 491-es idővel legyőzte *Imbach* svájci bajnokot. A 800 méteren *Martin* (Svájc) győzött nagyszerű 1 p. 53.2 mp.-es idővel, az 1500-on pedig *Pele* (francia) lett az első 4 p. 04 mp. és idő.

Románia bajnokcsapata Szuboticián. A temesvári *Kinizsi*, Románia bajnokcsapata, amely értékes nemzetközi sikerekkel dicsekedhetik, szombaton és vasárnap Szuboticián fog vendégszerepelni. Az első nap a Sand lesz a kitűnő román bajnokcsapat ellenfele, másnap pedig a Bácskával játszik a sombori-uti pályán. A *Kinizsi* vendégszereplését nagy érdeklődés előzi meg, mert három év után ez lesz az első alkalom, hogy a román bajnokcsapat játékaiban gyönyörködhetik a szuboticei közönség.

Összeállították a magyar válogatott csapatot. Budapestről jelentik: *Máriássy* szövetségi kapitány vasárnap este összeállította a Pozsony ellen szereplő válogatott csapatot, amely a következő: *Zsák* — *Kocsis* MTK, *Hungler* II. FTC — *Pesovnyik* BEAC, *Takács* Vasas, *Jeszmás* VTE, *Szentmiklósi* Vasas, *Drössler* III. ker. A szövetségi kapitány reméli, hogy ez a csapat méltóan fogja képviselni a magyar futbalcsapatot Pozsonyban.

Boxberger Bad-Kissingen
Alapítva 1711-ben.

MISSINGE I LAPDACSOK
SOVÁNYÍTÓTABLETTÁK
a legjobb szer székszorulás és hizás ellen. Kapható minden gyógyszerárban Suboticei lerakat: 4674
HERCZL JENŐ DROGERIA
Aleksandrova ulica 1.
S. H. S. Főlerakat:
„ISIS“ D. D. Zagreb-Beograd

TEGYVÉDI és RIBÓI VIZSGÁRA

szórakozni va elkészülhet
Dr. JESSENSZKY
jogi szemináriumában
Novisad, Vilsonov trg 7 5636

TÖZSDE

A dinár külföldi árfolyamai 1925. augusztus 10.

Zürich deviza 9.25.
Prága deviza 60.50—61, valuta 60.25—60.75.
Berlin deviza 75.10—75.30 milliárd márka, valuta 74.10—74.50 milliárd márka.
London deviza 268.
Newyork deviza 179.50.

Zürich, aug. 10. Zárlat: Beograd 9.25, Páris 24.075, London 25.005, Newyork 515, Milanó 18.50, Amsterdam 207.10, Berlin 122.625, Bécs 0.007250, Szófia 3.65, Prága 15.25, Varsó 95.125, Budapest 0.007255, Bukarest 2.70.

Beograd, aug. 10. Zárlat: Páris 271.25, London 271, Newyork 55.80, Brüsszel 255, Milanó 200.50, Amsterdam 22.40, Berlin 13.25, Bécs 7.87, Prága 165.50, Szalopik 87, Budapest 7.90, Zürich 10.85, Bukarest 29.75.

Zagreb, aug. 10. Zárlat: Páris 256.70—261.70, Newyork 55.53—56.53, Amsterdam 22.22—22.42, Berlin 13.19—13.29, Bécs 7.81—7.91, Prága 164.55—166.65, Zürich 10.82—10.90, Trieszt 199.13—201.53.

Noviszadi terménytőzsde, aug. 10. A tőzsdén bejelentett kötések: Buza bácskai 400 mm. prompt 265-től 275-ig K. D., szerémi 200 mm. prompt 77—78, 277.50 K. D., bácskai augusztusi 1500 mm. 280 dinár K. D., bácskai szeptemberi 1100 mm. 285—290 dinár K. D., bácskai októberi 1000 mm. 290 dinár K. D. Liszt bácskai 200 mm. 450 dinár K. D. Tengeri 650 mm. bácskai 185—187.50 dinár K. D., 300 mm. fővonal augusztusi 187.50 dinár K. D., 1000 mm. hajóba rakva Dunán 197.50 dinár, 700 mm. szerémi 187.50—190 dinár, 200 mm. szerémi Ljubljana paritásában 222 dinár, Árpa 100 mm. szerémi 65-ös 200 dinár.

Szentai gabonaárak. Szentáról jelentik: A hétfői piacon a következő árak szerepeltek: Buza 275 dinár. Árpa 160 dinár. Sörárpa 182.50 dinár. Tengeri 185 dinár. Vasútra szállításra 187.50 dinár. Hajóra szállításra 190 dinár. Zab 165 dinár. Rozs 180 dinár. Repce 350 dinár. Muhar 150 dinár. Heremag 1200 dinár. Köles 170 dinár. Bab 200 dinár. Liszt 0-ás GG. 470 dinár, 2-es főzöliszt 420 dinár, 5-ös kenyérszt 370 dinár, 7-es 250 dinár, 8-as 165 dmár. Korpa 155 dinár.

Vizállás

Noviszadról jelentik: A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: *Duna*: Vukovár 340 (+32), Palánka 336 (+29), Zemun 230 (+12), Smederevo 299 (+8), Orsova 229 (+2). *Dráva*: Maribor 152 (—8), Zakanj 65 (—33), Donji Miholjac 286 (+10), Terezinopolje 100 (—43), Oszijek 322 (—10). *Száva*: Zagreb —50 (—2), Sisak 50 (—30), Jasenovac 174 (—26), Bród 274 (+96), Samac 90 (+11), Mitrovica 144 (+12), Beograd 156 (+10). *Tisza*: Szenta 348 (+68), Becse 280 (+42), Titel 328 (+20). *Kupa*: Karlovac 38 (+16). *Una*: Novi 63 (+13). *Vrba*: Banja Luka 65 (+3). *Drina*: Zvornik —14 (—). *Morava*: Csuprija 46 (—3).

ILLATOS MOLYIRTÓ

„HERMELIN“ a neve, kérje mindenütt DEPT „SOA“ DROGERIJA NOVISAD

VÉDJEGY: VÖRÖS LÓTUSZVIRÁG AZ ETIKETTRE RAGASZTVÁ

Az előkelő és művelt világ csak és kizárólag

Eau de Cologne Original Farina. Gegenüber

gyártmányt használ

KAPHATÓ EREDETI GYÁRI ÁRON MINDEN ELŐKELETTB ŰZLETBEN

VÉDJEGY: VÖRÖS LÓTUSZVIRÁG AZ ETIKETTRE RAGASZTVÁ

5859

A versenyautó halottja

Regény. Irta: F. X. Kappus

Biró Mihály rajza

20. folytatás

Az eddig közölt részek tartalma:
Horváth Elemér báróba beleszeretett Montecarlóban Mirjam, egy szép bécsi lány. Horváth a ruletten elvesztette egész vagyonát és hirtelen elutazott jugoszláviai kastélyába. Rendelics Flóra, egy novisadi bank hivatalnoknője megtudja, hogy a báró öngyilkosságra készül. Megkéri Horváthot, hogy ha már ugysis mindegy neki, vegye őt előbb el feleségül. A báró teljesíti kívánságát. A nászéjszaka után Flóra bárónő Bécsbe utazik, Horváth aki beleszeretett feleségébe, nem lesz öngyilkos, hanem mindenáron vagyont akar szerezni, hogy feleségét — aki közben egy milliárdos szeretője lett — visszaszerezze.

„Isten vele, nem akarom többé látni!”

Azonban itt volt a nyár, gondjaival, amikor az egész világ utiterveket kovácsol. Ő sem marad semmiképpen sem Bécsben, bár a tanulás félbemarad akkor. Nem tudott dönteni. Ostendébe menjen, avagy pedig a bajor hegyekbe. Risch Guido öltött eszébe.

A szöke fiatalember Kielbe kapott meghívást vitorlavversenyre. Ez a fiú a sport minden ágához értett.

— Különös típusu ember. — gondolta Flóra, amint a belvárosban mászkált keresztül-kasul. — acél s mégis mintha valami rejtőznék e mögött az erős bástya mögött, talán még több is, mint sejthető. Mert gúnyolódása oly különös s arroganciája olyan nem mindennapi.

Mielőtt azonban végiggondolta volna, megrémülve állt meg egy kirakatnál.

— Mit akarok én Risch Guidótól? — kérdezte magában. — Akármilyen legyen is, egyik a sok közül.

A gyöngykollek és briliánsékszerek mögötti tükrökből hirtelen egy szempár tekintetével találkozott. Önkénytelenül megfordult.

Lepkowski szemtelen képpel vette le kalapiát.

— Emlékszik még? — Uram...

Kitért, hogy tovább menjen. De a lengyel nem tágitott.

Monoton, de behelzítő, tolakodó hangon beszélt:

— Otthagytuk a bankot? Most fenn vagyunk magasan? A Währinger Cottageban lakunk, feltűnést keltünk a versenyeken, udvarunk van a Bristolban, a Tabarinban mi vagyunk a középpont, de milyen középpont! Igazán mindez nagyon helyén van, méltóságos bárónő, minden rendben van. Bizonyára örül majd az előkelő rokonság, különösen báró Horváth Elemér.

A nőnek még a szempillája sem rezdült meg. Erélyesen rászólt:

— Ha még tovább is molesztál...

A sarkon tétozva, alsó aikát harapdálva. Autót keresett.

— Nekem mondja ezt? Engem akar

olyan könnyedén lerázni? — kérdezte hangtalan nevetéssel a lovag. — Megbosszulum magam! Ha legközelebb találkozom báró Horváth Elemérrrel...

Flóra gúnyosan elhuzta a száját:

— Mi mindent fecseg össze-vissza...

— Igen, panaszt emelek nála, igen, báró Horváth Elemérről, az ön férjéről bepanaszolom...

— Maga tisztára megőrült! Ha nem hagy békét, szólok a rendőrnek.

Pár lépést tett a kocsit felé.

— Csak hagyja, — felelte Lepkowski, — hanem ha egy kocsit parancsol!

A lengyel egyik karjával odaintett egy arra haladó bérautót. Udvariasan kinyitotta az ajtót.

Az autó lépcsőjén Flóra habozott egy percig, aztán odaszólt a lengyelnek:

— Egy kis darabot maga is jöhet. Gyerünk, gyorsan!

A lengyel már is ott ült a kocsiban; rákiáltott a sofförre:

— Mindegy, akárhova. Flóra mulva álljon meg a Volksovernál!

— Maga a legszemtelenebb ember, akit valaha láttam, — jegyezte meg Flóra.

— Tudom! Így születtem.

Lepkowski a sarokba dült és szemtelenül tanulmányozta a nő vonásait.

Flóra azonban elfordította arcát:

— Most beszéljen aztán világosan, mit akar tőlem? — kérdezte a lengyeltől.

A férfi minden fölényessége eltűnt.

— Szeretem, — felelte líhegve.

Az utolsó szótagnál Flóra a beszélő kagylóhoz nyúlt, hogy kiszóljon a

— Még egy hangot és kiszállok!

Aztán hozzátette:

— Valami Horváth Elemért emleget emleget folyton, mit akar ezzel?

— Hiszen a férje, — vetette oda Lepkowski. — A férje, a gazdag jugoszláviai földbirtokos.

Flóra szíszeggett:

— Azt kell himmem...

— Mit?

— Hogy a halottak feltámadnak!

— Oh, — sajnálkozott a lengyel és gyorsan hozzátette:

— Özvegy tehát? És ő. Elemér? Valószínűleg ő az a bizonyos távoli rokon, az a bizonyos világtároló unokafivér?

Ugy nevetett halkán, hogy reszkettett belé.

Az autó tovább rohogott. Éppen a Nordbahnhof környékén járt. A lokomotivok hűtőcsés hangzott.

— Mondok valamit önnek, uram...

— Lepkowski a nevem, na és?

Lepkowski ur, nézze, így nem jutunk előbbre. Ilyen agyrétekekkel, fantazmagóriákkal, locsogással. Ezzel nem lehet nálam semmit elérni. Ennek én nem dülök be...

A hang, mellyel ezt mondta, bámulathatba ejtette a férfit.

— Egészen mindegy, hogy éle a férje, vagy nem, — kezdte a lengyel, — manapság nem sok a különbség. Sok férjes asszony viselkedik úgy, mintha özvegy volna és sok özvegy meg úgy tesz, mintha esküjét akarná betartani.

Hirtelen feleszmélt.

— Mit is mondott az imént? Így nem jutok előbbre? Hát hogyan? Áruja el kérem az utat!

Flóra levonta a következtetést:

— Egyik olyan, mint a másik.

Hangja visszanyerte eredeti színét:

— Van egy jelszó: a türelem. Rómát sem egy nap alatt építették. Így, most már tudja...

A lovag vére megint felpezsdült, de az asszony ráparancsolt:

— Mit is mondott az imént? Így nem jutok előbbre? Hát hogyan? Áruja el kérem az utat!

Flóra levonta a következtetést:

— Egyik olyan, mint a másik.

Hangja visszanyerte eredeti színét:

— Van egy jelszó: a türelem. Rómát sem egy nap alatt építették. Így, most már tudja...

A lovag vére megint felpezsdült, de az asszony ráparancsolt:

— Mit is mondott az imént? Így nem jutok előbbre? Hát hogyan? Áruja el kérem az utat!

Flóra levonta a következtetést:

— Egyik olyan, mint a másik.

Hangja visszanyerte eredeti színét:

— Van egy jelszó: a türelem. Rómát sem egy nap alatt építették. Így, most már tudja...

A lovag vére megint felpezsdült, de az asszony ráparancsolt:

— Mit is mondott az imént? Így nem jutok előbbre? Hát hogyan? Áruja el kérem az utat!

Flóra levonta a következtetést:

— Egyik olyan, mint a másik.

Hangja visszanyerte eredeti színét:

— Van egy jelszó: a türelem. Rómát sem egy nap alatt építették. Így, most már tudja...

A lovag vére megint felpezsdült, de az asszony ráparancsolt:

— Mit is mondott az imént? Így nem jutok előbbre? Hát hogyan? Áruja el kérem az utat!

Flóra levonta a következtetést:

— Egyik olyan, mint a másik.

Hangja visszanyerte eredeti színét:

— Van egy jelszó: a türelem. Rómát sem egy nap alatt építették. Így, most már tudja...

A lovag vére megint felpezsdült, de az asszony ráparancsolt:

— Mit is mondott az imént? Így nem jutok előbbre? Hát hogyan? Áruja el kérem az utat!

Flóra levonta a következtetést:

— Egyik olyan, mint a másik.

Hangja visszanyerte eredeti színét:

— Van egy jelszó: a türelem. Rómát sem egy nap alatt építették. Így, most már tudja...

— Viselje magát rendesen és a Kainél szálljon ki!

— Nem, a Labor-strasse-nál.

A további két perc alatt nem szóltak egy szót sem egymáshoz. Lepkowski ekkor Flóra keze után nyúlt, aki csendesen kezdte lehuzni kesztyűjét:

— Isten vele!

A lengyel a felhagón állva rászorította száját a keskeny illatos kézre és csaknem kiesett az autóból, mire nagyott káromkodott lengyelül.

Sötét gondolatok kínozták Flórá, mi-alatt hazautazott. Mindig az a gondolat kínozza, honnan sejt ez az ember valamit? Miből meríti tudását? S miféle viszonyban állott a báróval, hogy mindig róla beszél.

S ami a legrosszabb, rögtön bemondta neki, hogy Horváthnak a felesége. Vajjon ki árulta el a lengyelnek ezt a titkot? Talán maga Elemér? Nem, nem, ez kizárt dolog, hiszen a legközelebbi vonattal elutazott. Isten tudja, hol próbál most szerencsét, talán már rég kinn van Amerikában. Vagy valahol lennt a Balkánon, alapjában véve mindegy.

Mert az az egy biztos, hogy Elemérnek sohasem fog sikerülni munkájával a sorsot a maga oldalára kényszeríteni s vagyonhoz jutni egy esztendő alatt... már pedig ez volt szerződésükben. Nem is aggódott most emiatt, jól elintézte annak idején a báróval...

(Folyt. köv.)

ÉKSZEREK
inga- és zsebórák, irókészletek, ridiküllök, cigarettatárcák. Aranyból és alpakából — Nagy választék, olcsó árak.
SOK
ékszerésznél, Rudičeva ul.

Prima szemüvegek ingaórák, valamint ebédülő állóóra, tokhoz modern ütésre berendezett szerkezetek kaphatók
Markovics Ferenc
ékszerésznél Sombor,
Kralj Petra ul. 6.

Hengerfurásokat
vállal bárhol helyszínen a legmodernebb és legbiztonságosabb hengerturóval
Kranz Gyula
vas-éremöntődéje V. Bečkerek Gunuličeva ul. 7. Telefon 329. 3778

ÉKSZEREK
ARANYLANSZÓR, ÓRÁK
REPOVICS-nál
Aleksandrova ul. 15. Ruff mellett Ékszerforgalások megvárhatók.

Előnyömdaberendezést modernül és szakszerűen összeállítva legolcsóbban szállítjuk
LEOPOLD SAMUEL
előnyömdaberendezési vállalat
SENTA (Bačka)
4419

HALASI UTON
három szoba, két konyha, istálló és mellőhelyiségekből álló
LAKÓHÁZ
melyből két szoba, konyha különállóan elfoglalható
10.000 dinárért
Előfizetés miatt előzősen eladó. Rövidebb felvilágosítás Birkás i Drág faterlepon.
Halasi uton 17.

Nyilas és Csajkás
Óras, ékszerész és vésnök
Subotica, 3854
Strossmajerova ul. 7. Husplac
Aranyat, ezüstöt és drágaköveket veszünk és eladunk.

Pavillon építkezéshez
kölcsönfaanyag
kapható a kiállítás időtartamára
Basch és Vigh
fakészítők
Telefon: Zomborski puti telep 751
„ Palički „ „ 752
6610

HERMANN és STEINER
épületanyag kereskedése
gőzfűrészek és ládagyára
OSIJEK I. PRISTANIŠTE
Ajánlja gazdagon felszerelt raktárát mindenféle építkezési anyagokban, nagyban és kicsinyben n. m. karintiai és steier épületanyag, deszkák, lécek, tölgy és bükkfaparkettákat. Apatini teőcserepet, cementet, fűdőliment, samott-téglát és samottlisztet, valamint az összes egyéb építkezési anyagokat a legolcsóbb napi áron.
NAGYBAN KICSINYBEN

WEITZENFELD és TÁRSA
Alapítva: 1902. Subotica Telefon 190 sz.
Táviratcim: Kenderipar. Városi hórpalota.
Telefon: Városi put.

Mindenféle zsák, zsinagáru, tömlő és hevederek
PONYVA UJ ÉS HASZNÁLT PONYVAKÖLCSÖN
Butorszövetek, szőnyegek és az összes kárptos cikkek gyári áron beszerezhetőek.

PAPLANOK
Rouge, klot, rózsaszín és minden más fajta mérsékelt áron állandóan raktáron.
KÜLÖN PEHELYPAPLAN OSZTÁLY
ZAGREBAČKA INDUSTRIJA POPLUNA
M. JUNGWIRTH I DRUG ZAGREB
VLAŠKA ULICA 92. — TELEFON 28—30.

Hirdetmény

A Bácspetrovoszelői Keresztény Fogyasztási Szövetkezet felszámoló bizottsága felhívja a hitelezőket, kiknek a fenti cégen követelésük van, hogy követelésüket bélyeges számlakivonat alapján 1926. február 10-ig okvetlen jelentsék be, mert későbbi bejelentések nem lesznek figyelembe véve.

Keresztény Fogyasztási Szövetkezet
Bácsko-Petrovoselon
a felszámoló bizottsága által

Uccai gyorsírásítót keresek a subotical kiállításra magas jutalék mellett
Heilbrunn Herman, Senta

PONGRAC
Kőfaragó és szobrász
Senta

Ajánlok raktáramból minden igénynek megfelelő sirméleket a leggyorsabbból a legmodernebb kivitelig u. m.: Granit Syenit, Labrador márvány és mészkőből vállalok temetői munkákat, bathvésést, aranyozást úgy helyben mint vidéken. Készíték rajz után kriptákat, mészolajokat, kőfaragó és szobrász, valamint butor márvány munkákat.

VERSENYEN KIVÜLI ARAK!
Tekintse meg raktáramat minden vételi kötelezettség nélkül.

UTAZÓT KERESÜNK A PAPRIKASZAKMÁBAN
Csakis elsőrendű erőik, akik már be vannak vezetve, nyujtsák be ajánlataikat anyagi igényeik megjelölésével a kiadóhivatalhoz.

Tüzifa és faszén
Ajánlok azonnali és későbbi szállításra I. oszt. göcsmentes, egészséges, szép bükk- és gyertyánhasábfát, ugymint 2 éves száraz vegyeshasábfát, fűrészelt dorongfát legolcsóbb napiárak mellett, vasuton esetleg hajón is szállítható
ROSTÁLT SZÁRAZ FASZENET szivógázmotor üzemhez alkalmas, legolcsóbb árak mellett.
DANICA FAIPAR, OSIJEK
Desačina ulica 27. — Telefon 404.

DEUTSCH PÁL és TARSÁ
VILLAMOSÁGI ÉS MŰSZAKI VÁLLALAT
SUBOTICA, CARA LAZARA ULICA 6.
Készít villamos világítási és erőátviteli berendezéseket jutányos áron saját vagy megadott tervek alapján
Kérjen ajánlatot. — Irgép és varrógépek javítása külön szakképzett munkaerővel.

Szerb és német levelezésben perfekt könyveléshez is érő fiatalember vagy komolyabb leány felvétetik
Dojković i Petrovačkinál
Veljčkereken.
Ugyanott felvétetik egy idősebb komoly, önálló segéd a férfidivat vagy könyv- és papír-áru szakmából és két tanonc, aki 1-2 középsik. osztályt végzett.

HOTELPENSION ZELENIKA
Keres szeptember 1-re elsőrangban 5-6, nagyobb háztartásban jártas szakácsnőt. Kitűnő elbánás biztosítva; utiköltség egy hónapi szolgálat után megtérítetik. Referenciákkal ellátott megkeresések Hotelpension Zelenika, Boka Kotorska címre kéretnek. 6529

FELSŐGALLAI MÉSZ
RENDKIVÜL OLCSÓ ÁRON
ISMÉT KAPHATÓ VEZÉRKÉPISÉLŐNKÉNél SUBOTICÁN
EISLER és SIPOS
PALIČI UT 174. — TELEFON 58.
Magyar Általános Kőszénbánya R. T.
Budapest

LÁTOGASSA A 9. NEMZETKÖZI BÉCSI VÁSÁRT (ŐSZI VÁSÁR)
1925. szeptember 6-12.
(A műszaki vásár 1 nappal tovább tart)
7000 kiállító 16 államból ajánlja legérdekesebb ujdonságait versenymentes árakon!
125.000 látogató minden európai és tengerentúli országból!
Bécsi különlegességek legnagyobb választéka. Jelentékeny menetdíjközzemény a jugoszláv és osztrák vasutakon és a Dunán.
Határátlépés utlevélvizumbélyeg ellenében, ára 1:50 osztrák schilling (0:25 dollár)
Felvilágosításra, vásárcikmutatásra és utlevélvizumbélyeggel szolgálnak:
BÉCSI VÁSÁR R. T. WIEN VII.
és a tiszteletbeli képviselő
Suboticán: Schenker & Co., Első Jugoszláv Szállítási r. t.

J. M. GEORGIEVIĆ i BRAT
FANAGYKERESKEDÉSE
VRŠAC BANAT
Ajánlja belacrkvai gőzfűrésznék termékeit nagyban és kicsiben ugymint: szlavoniai tölgyfapallók, gerendák stb. minden méretben, erdélyi és bosnyák fenyő épületfákat, deszkát, pallót, asztalosáru legjobb minőségben legolcsóbb árakon.
Nagybani tűzifa import Romániából, két éves száraz I. o. bükkhasábok.

UJHÁZI RÓZSI
NÓIKALAP SZALONJA
Subotica, Vojnovičeva ulica 7.
Eredeti wieni és parisi modellek állandó nagy raktára. Nagy választék őszi- és téli kalapokban a legolcsóbb árban. Filckalapok 100 dinártól kezdve, minden színben kaphatók. Kalapalakítást gyorsan és pontosan eszközöl

KELICO
Természetes gyümölcs szörpök:
Citrom, narancs, málna, ananás stb. felülmúlhatatlan minőségben
a legkellemesebb és legolcsóbb HŰSÍTŐ és ŰDÍTŐ ITALOK
KELICO Lepárolóművek és Gyümölcs Szörpgyár
Módos (Jaša Tomić) Banat

Eladó
45 éve fenálló szolid építési-áru, férfi-, női- és gyermek-ruha részletek üzlet Subotica nagyobb városnak központjában jól felszerelt raktárral, a tulajdonos nyugalmabavonulása miatt.
Cím a kiadóban. 6224

Kérem följegyezni!
Van szerencsénk ügyfeleink szives tudomására adni, hogy vidékre is vállalkozunk és készitünk levél útján pontos méret, rajz és negatív gipsz modellek szerint mindenféle csontka műlábakat, műkezeket, egyenes tartókat invalidus testekre — mell- táskákat acélból henikkelezve és bőrözve, minden vár garancia mellett Budapest Dollinger klinika B. Korányi orvosprof. szor módszere szerint. Szabó kórházak, laboratóriumok, orvosok és topt. orvosok részére beteg gyógyászati műszerek, műasztalok stb. beteg toókész, gumikerék javítások is elfogadjának. Szives támogatást kérve teljes tisztelettel
Alexander Ignác
Subotica, Majšanski put 17. Városmagazinnal szemben levő tere. 6432

SZÁRAZ SZILHASAB ÉS GOMBFA
Legnagyobb rész bognárcelokra alkalmas, vagononként 1600 dinárért eladó
Vlastinstvo Kutina
pošta KUTINA 6518

Tőkés társat keres
gyárvállalat, mely a Vojvodina egyik nagyobb városában fekszik. Készít elsőrangú luxusárukat és állandóan 1-2 hónapra előre el van látva fix rendelésekkel. Szükséges tőke 150-200.000 dinár. Megkereséseket a kiadóhivatal „Qualitätsarbeit“ jelige alatt továbbít. 6648

Beogradban
38.000 dinárért ház kemény anyagból 300 cm telekkel 3 évi letfizetésre 12%-al
ELADÓ
Gradjevinska Banka Beograd, Terazije 8.

LIFKA KERT MOZI

Hétfő-szerda

Világattrakció

LUCY DORAIN, CONRAD WEIDT

különleges esemény és szenzációja az

ELVESZETT PARADICSOM

Gunda Krentzer regénye után

6 felvonásban

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és emezs-kétszeresen szánat. Legtöbb apróhirdetés ára 10 din. Csak helyi nyomtatott papírral lehet továbbítani. Kérdésekért forduljon a szerkesztőséghez.

Es wird ein intelligentes deutsches Fräulein, die auch die ungarische Sprache möchtigt ist, zu einem 4-jährigen Knaben gesucht. J. J. Kementi, Subotica, Kralj Petra 6. 6536

Ügyes szappanipőzömlő, ki a pipereszappant gyártásban járatos, azonnali belépésre keresek. Ajánlatok »Szappan 2/1« jelleg alatt küldendők Interreklam d. d. címére Zagreb 1.-78. 6559

VÉTEL-ELADÁS

Pálkafűzőkazán, magán-árú 200 literes, jókarban, eladó. Cim a kiadóban. 6584

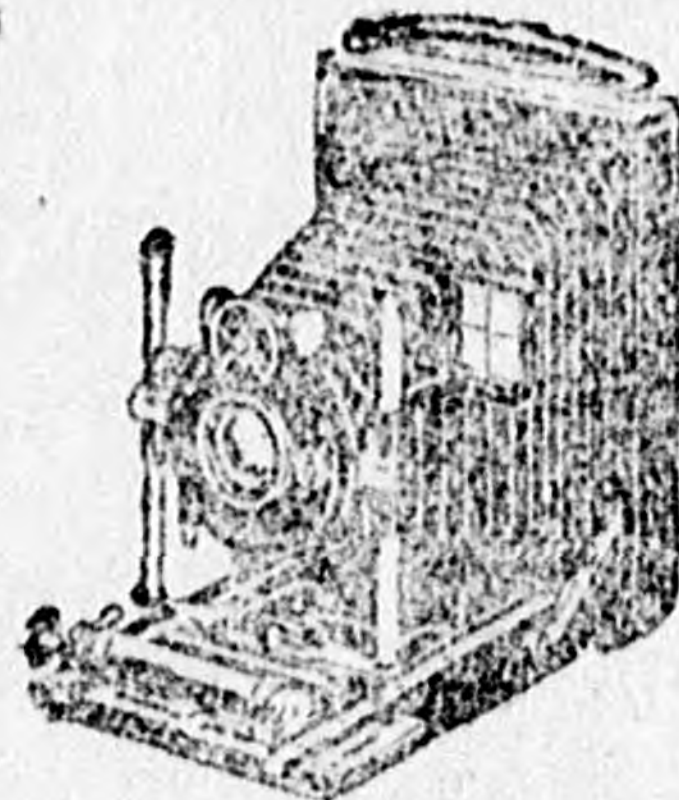
Sördögaszólvó és sörpasztomizáló, jókarban levő, eladó. Schwarz, Sentai ut 17. 6553

Barackpálkát kisebb és nagyobb tételben keresek megvételre. Schwarz, Sentai ut 17, Telefon 535. 6652

Eladó birtok Magyarországon, a határtól 18 km., az állomástól 3/4 óra gyalog, 62 hold, ebből prím fűszőlő 30 kat, hold, a többi szántó, pince, fűszerezéssel, 700 hektó terményi edény, prések, 3 szoba, konyha lakás, lamra, 2 cselédnek megfelelő lakás, gazdasági épületek, esedeg terméssel együtt is eladó. Érdeklődni lehet Göbölláráson az állami iskolánál. Levélcím: Bán György, Kiskunhalas, Tinódi uca 13 6503

Nyári kiállítás! Rendelté villi olcsón beszerzettü férjruha szükségletü. Öltözök, raglánok, esőköpenyek, nőifelhők és fiúgyermek ruhákban, előnyös részletezésre is! Eisler László, Barátok temploma során. 6567

Fotocikkék

Fényképezési gépek, Agfa-Hauf és minden gyártmányú lemez és film. Mimosza gázfény, brómezüst és celloidin levezőlap és papír. Sötétkammera rendelésre. Előhívásokat és gépek kidolgozását megkelt áron.

Fényképezéseknek külön kedvezmény!

Vidéki rendelések soronkívül gyors elintéztést nyerne és bérmentve szállít

DEUTSCH I.
optikus és fotószaküzlete
SUBOTICA

Kérjen árjegyzéket Telefon 2-16.

Eladó 20 HP kettős rendszerű gézekegarnitúra, teljes felszereléssel, üzembépes. 14 éves. Neczkov Veljko, Oroszlámos. 6412

Henna szőke hajfestőszer kimérve is kapható. Blum gyógyszerár. főpostával szemben. 5594

Prima minőségű száraz búzafasab, valamint aprított tűzifa házhoz szállítva, ugyszintén vagonokban a legolcsóbb árban kapható. Basch és Vinnakereskedők Subotica, telefon: Somborski put 751, Palički put 752 6609

FIFI KÖM VIZ
Készíti PINTÉR gyógytár

Ut zongorák, pianinok, csakis elsőrendű világmárkák, a leghosszabb feláratu részletezésre kaphatók 10 éves jótállás mellett. Legnagyobb választék az országban, kaphatók Kain Laos hangszerkereskedőnél Subotica, Városháza. 2942

KISS ZALOGINTÉZETE mindenféle értéktárgyakat kölcsön ad. Zálogból visszamaradt körül 500 méter sötétzöld finom gvapiuszövet szállításra; v. férfi női raglán és télikabátok való. Ékszer, ruhák, kabátok, fehérneműk és minden más tárgyak állandóan olcsón eladotnak. Subotica, I. kör, Bogovičeva (Kinizsi) ul. 12. 5697

Mélyen leszállított árak tulhalmozott raktár miatt. Lüssterkabát D 350.—, tennismadrág 175.—, gyermekruha 100.—, gumiköpeny 350.—, női raglán 600.—, leányköpeny 350.—, borkabát 175.—, Tavalyi összes felárak felárban, míg a készlet tart, kicsinyben és nagyban, Földes Saffu, Narod-kávéház mellett. Vidékre utánvétellel. Meg nem felelés esetén a pénzt visszaadom.

Átköltözés miatt üveglétem ideiglenesen Jevrejska ul. 6. alatt az udvarban jobbra van. Ugyanott egy használt, komplett ruhát, 2 kirabattal, tükör, üveggel, vasröfővel és napellenzővel nagyon olcsón eladó. Vogel Henrik, Novjad, Jevrejska ul. 6.

1 drb Clayton-Schutleworth húzatos gokomobil, 18 éves, teljesen jó és üzembépes állapotban eladó. Bővebbet »Pallas«, Paie Kuzindžica ul. 4.

KÜLÖNFÉLE

Butorozott szoba, konyha, használati kiadó. V. Radna ul. 10. 6640

Azonnal bérbeadó Stambocsejen a központban nagy urilakás. Kocic tanító, Stambocsejen. 6400

Elvesztettem f. h. 6-án este a jeggyürümet »Irenke 1920 május 22 Baja« vésszel. Kérem a becsületos megtalálót, hogy adja le jutalom ellenében a lap kiadójába. 6576

Engedélyeket dohány- és italárításra megveszerez. Tošić-birtó, Subotica, Aleksandrova 9. Megkeresések csak levélben. 6570

Borskercken szeptemberre butorozott szobát, vagy lakást keres gyermektel, házaspár. Cimeket levélhez, főpostával szemben. 6603

Száraz kis lakást keresek havi 600 dinárig. Cim: Korrencky, Voivode Putnika tré. 6630

Iskolai év kezdetén letanuló urileányka teljes ellátást nyerhet kath. uricsaládnál. Cim kiadóhivatalban. 6597

FIFI KÖM VIZ
Készíti PINTÉR gyógytár

Somborban, lehetőleg a város belterületén, legalább 5 szobás, azonnali beköltözhető lakással keresek házat megvételre. Bővebbet: Dr. Szántó Miklós, Sombor. 6580

Vidéki hölgyek és urak ékszer-órájavást és drágakövegyűjtést megvárhatják Blahánán Subotica, Edénypiac. 6587

BUBIFEJ CSAK

akkor szép ha Kummerkramer-féle speciális hajkefét használ! 30 dinár beklóttá mellett bárhová küld
KUMMERKRAMER SOMBOR

Telefon 508.

A Subotička Električna Željeznica i Osvetlenje D. D. városi üzletében, Kosina ul. 1., a következő motorok kaphatók:

- 2 motor 1, 2 HP-es
- 1 motor 2 HP-es
- 1 motor 3 HP-es
- 1 motor 4 HP-es

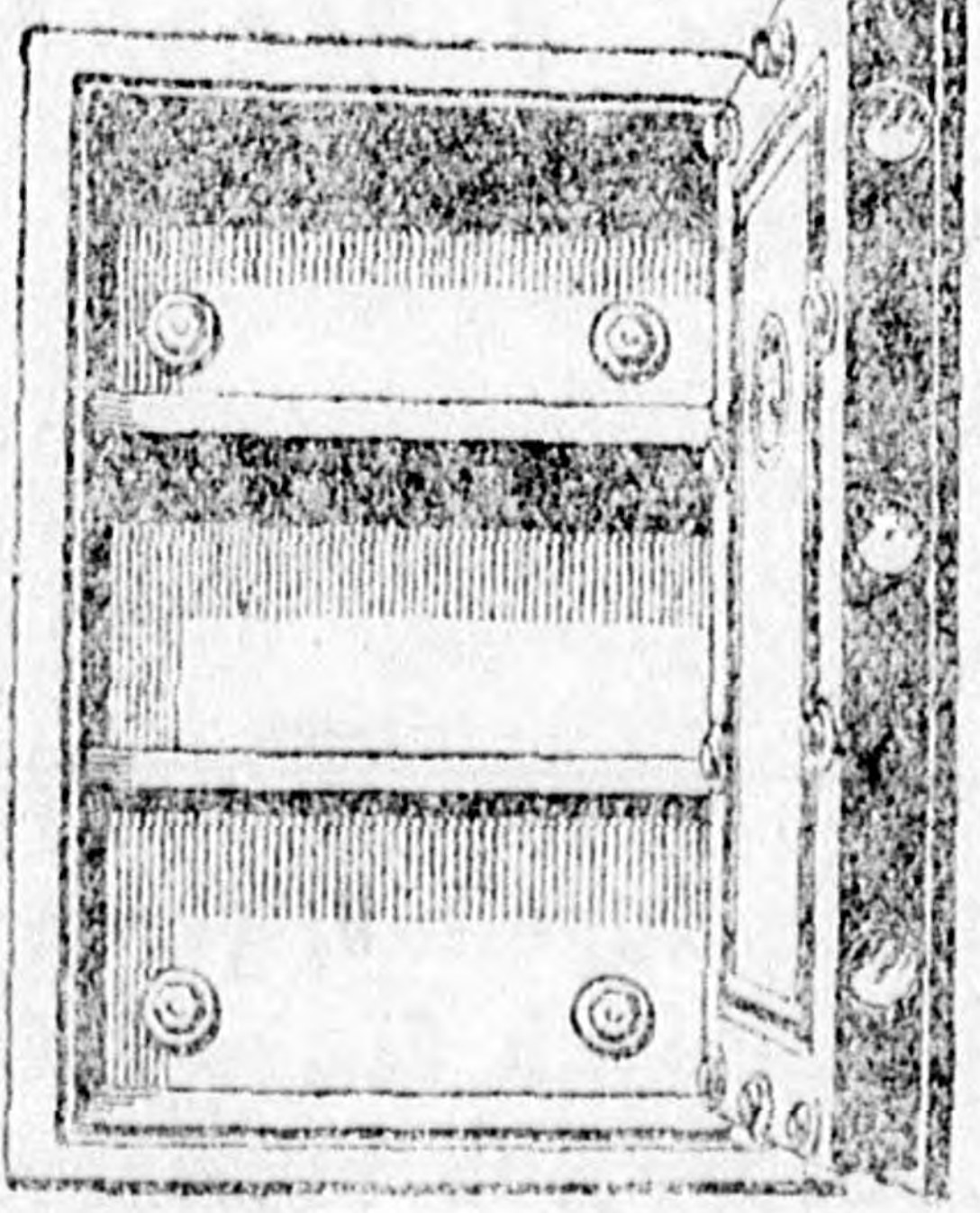
Ajánljuk tisztelt fogyasztóknak, akiknek motorra van szükségük, hogy sziveskedjenek hozzánk fordulni, minthogy nálunk állandóan vannak raktáron világhírű AEG motorok. Ezeknek a motoroknak semminemű ajánlásra nincs szükségük, minthogy ezek elismerten a világ legjobb motorjai.

Villamos világítás és motorszerezéseket tökéletesen és olcsón végzünk. Nálunk a legjobb árut legolcsóbb áron szeresheti be.

SUBOTIČKA ELEKTRIČNA ŽELJEZNICA I OSVETLENJE D. D.

„DIOGENES“ BENZINZSEBLÁMPA
Öngyújtó és önálló. Tűz- és szélbiztos. Elpusztíthatatlan. Minden zsebben elhelyezhető. Más lámpákalkalmszemben előnyei a hosszabb égési időtartamban (7 óra) és csekélyebb üzemköltségben vannak. Ház, pince, istálló, ulazók, turisták, örök részére
Ára 95 dinár

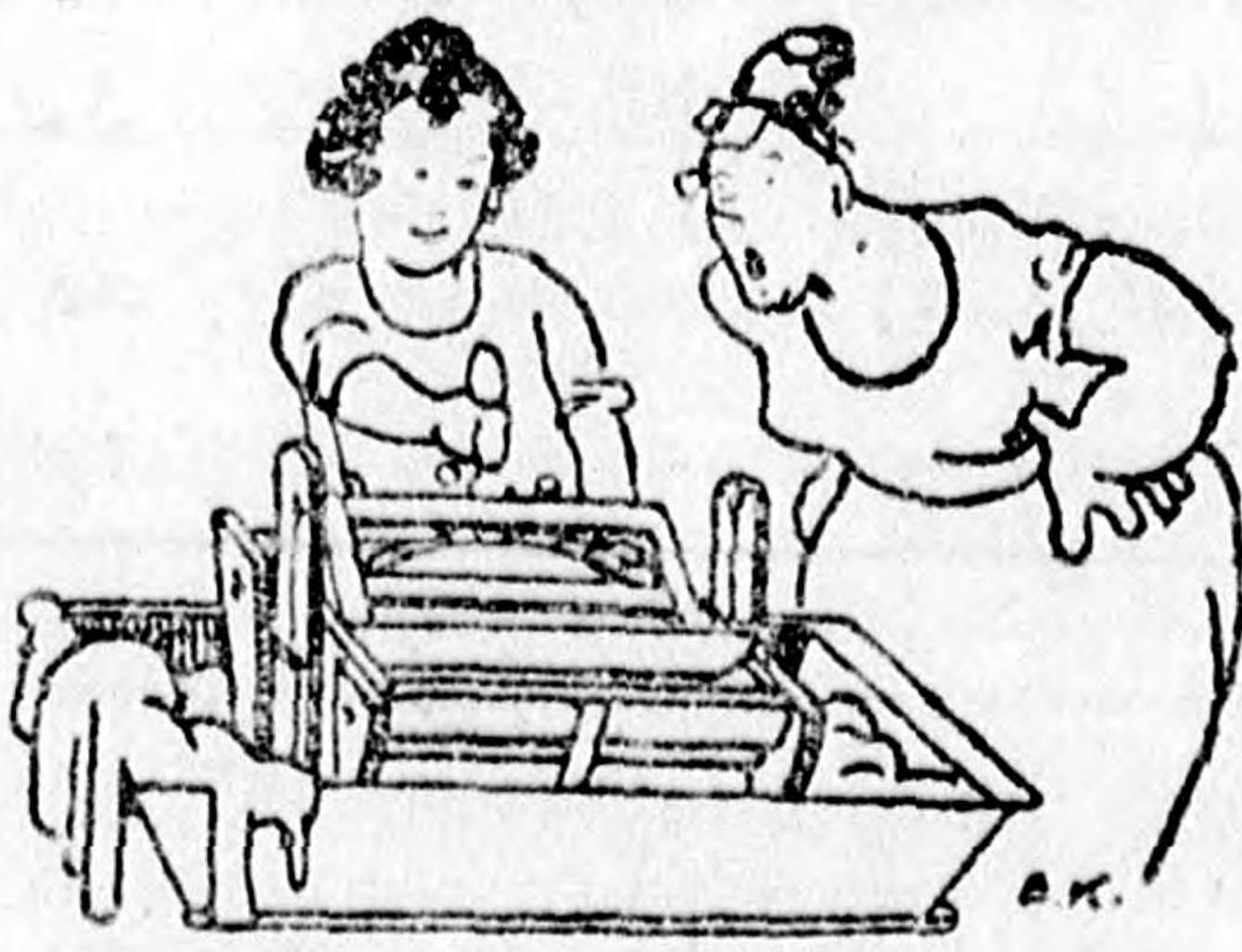
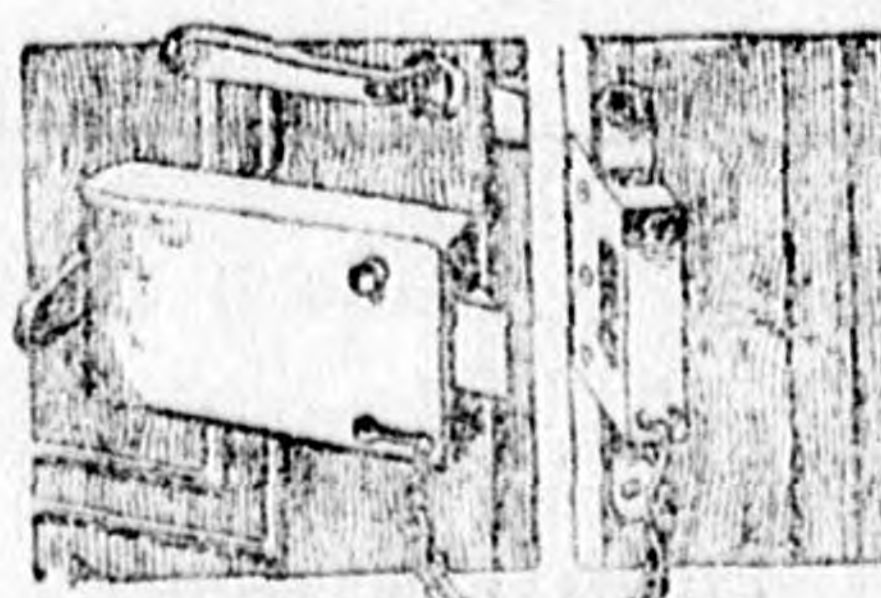

FALI ACÉL PÁNCÉL PÉNZ-SZEKRÉNY

csavarokkal a falra erősítve. Kis helyet foglal el. A külső gyönyörűen díszített. Legszébb butorozott lakásban is szép bufofarab. Olcsó! Versenyképű ár! Legbiztosabb óre pénzének, ékszerinek, értékpapírjainak és okmányainak

„VEB“ biztonsági zár.

Minden ki- és befelő nyiló ajtóra. Garantálva, hogy minden zár más módon zár, két egyforma nem létezik. Távollétekor legbiztosabb óre lakásának használatával nyugodtan elutazhatik. Nikkelezett luxus kivitelben díszre minden lakásnak. Ára 175 dinár
Az ajtón belül a szobában: Kívül:

Uj VILÁGSZABADALMAK! Győzdjőn meg! Kérjen díjmentes árjegyzéket! Keressen fel bennünket minden vételkényszer nélkül! „ORION“ kom. predureće za uvoz i izvoz, Beograd, Gospodar Jevremova 6. A Kalimegdán közelében. Minden nagyobb helyen képviselőik kerestelmek